47րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 824 Կ. ՊՈԼԻՍ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 3/16 ՄԱՐՏ 1904 29 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1321 — 3 ՄԱՐԹ 1320

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պօղը Ալի ճամբայ, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւնները ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی : اوهانس قیصر
اداره خانه‌سی : باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	13 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ, Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ» ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ — 10 ՓԱՐԱ

Հայ Աղջիկներուն Լաւագոյն Դրամօժիտը

Ինքնազարգացումի խնդիրը որ տարիներէ ի վեր յաջողութեան միակ կռուանը նկատուած է այս գերազանցապէս գրական դարուն մէջ, անհրաժեշտ հանգամանք մը կ'ստանայ տակաւ որքան այր մարդուն՝ նոյնքան մըն ալ կնոջ համար։

Քաղաքակրթութեան հոսանքաւոր ծաւալումէն առաջ եկած ընկերական բազմադիմի ծախսերը մէկ կողմէն, և ընդհանրապէս անոնց հետեւանքը եղող ամուսնութեանց նուազումները, միւս կողմէն, և նոյն իսկ, ապրուստի անմիջական ստիպողականութիւնը՝ ամէնէն ցայտուն պատճառներն են որ այսօրուան կինն ալ այր մարդուն պէս, խորհի իր կեանքին նեցուկն ալ կողմը, և գտնէ ա՛յնպիսի միջոցներ որոնք՝ առանց իր ընկերային դիրքը խաթարելու, կարող ըլլան ապահովել իրեն՝ զինքը անկումի չառաջնորդող չահու ո և է գեղեցիկ աղբիւր մը։

Մանզումէի ընթերցողները Բասիմի նոր սկսած Թերթօնին մէջ մէկ երկու օր է կը հետեւին անշուշտ Հայ աղջկան մը գործունէութեան, որ ծնունդ առած է ապրուստի խնդիրէն, և կը շօշափէ մեր առաջադրած խնդիրը։

Ֆէմինիզմի կենսական հարցը որ զբաղեցուց դարուս մեծ միտքերը Եւրոպայի մէջ, տարիներու երկար շարքէ մը ի վեր, այժմէութեան մեծ խնդիր մը եղաւ այսպէսով, որքան ուրիշ ազգերու, նոյնքան ալ մեզի համար, և անոր ծագումէն ի վեր կարծիքներու, առաջարկներու անծայրածիր հոսանք մը բացուեցաւ Հայ աղջիկներուն որոնք ինքզինքնին և կամ իրենց ընտանիքը ապրեցնելու հարկին մէջ կը գտնուէին։

Գաղափարներու այս ողակաւորումը սակայն, օտար միջավայրերու պայմաններուն վրայ ձեւուած ու չափուած ոչինչ կրցաւ ընել մինչեւ հիմա, անոր համար որ, կարծիքներու այդ հոսանքին մէջ երբե՛ք նկատողութեան չէր առնուած մեր Հայ աղջիկներուն զարգացման վիճակը, անոնց ունեցած հակումներն ու ձգտումները և միեւնոյն ատեն պայմանները այն շրջանակներուն որոնց մէջ պիտի գործէր Հայ աղջիկը իր ապրուստը ճարելու համար։

Այսպէս, ամերիկացի քանի մը Տոքթորուհիները, ֆրանսացի մէկ քանի փաստաբանուհիները և մասնագիտական ուրիշ ո և է զբաղում մը ստանձնող օտարուհիները օրինակ բերելով, մեր գրողներէն չատեր մէյմէկ վարժապետ կտրեցան Հայ աղջիկներուն գլխուն և իրենց բովանդակ պատուելիութիւնները թափեցին, որպէս զի անոնք ալ, իրենց օտար սեռակիցներուն հետեւելով մէյմէկ Տոքթորուհի և կամ Փաստաբանուհի ըլլան, ու ասանկով ամուր պահեն իրենց կեանքին գոյութիւնը որ նիւթապէս արգահատելի երեւոյթ մը առնելու վրայ էր հետզհետէ։

Մեր Հայ աղջիկներուն բովանդակ ինքնութիւնը, անոնց առած դաստիարակութիւնը և միեւնոյն ատեն միջավայրի պայմանները կարելի եղածին չափ ուսումնասիրող շրջահայեաց աչք մը դիւրի՛ն կ'ըմբռնէր սակայն, թէ ատանկ արտառոց և կանխահաս գաղափարներ ամլութեա՛ն կրնային միայն դատապարտուած ըլլալ և հեռու հետեւաբար գործադրութեան միջոցներէ։ Մէկ երկու ցանցառ բացառութիւններ իսկ, —եթէ երբեք կարելի՛ ըլլար գտնել— բաւական չէին կրնար ըլլալ անշուշտ առաջադրուած թեկնածութիւնները յաջողցնելու՝ աղջիկներու այն ստուա՛ր ամբողջութեանն համար, որ ամէն կերպով պատրաստուած չէր ու ասկէ ետքն ալ չէր կրնար պատրաստուիլ այդ մասնագիտական ուսումնասիրութիւններուն։

Միջին դասակարգի պատկանող աղջկան մը համար, որ հարիւրաւոր նմաններ ունէր իրեն, որ անմիջական պէտքը ունէր կարելի եղածին չափ դիւրաւ և արագ գտնելու իր ապրուստին միջոցները, ասկէ աւելի ծիծաղելի առաջարկ մը չէր կրնար ըլլալ ապահովաբար, առաջարկ մը զոր նուիրագործել ուզեցին սակայն այդ ծխուած գլուխները այլաձեւ ու քիչ մըն ալ տձեւ երանգներու տակ։

Գործնական այս դարուն մէջ, աներկանալի երազներով օրօրուող և հետեւաբար գոյութեան իրաւունք չունեցող այս միտքերը ձգենք սակայն իրենց անօգուտ շաղակրատութիւններուն մէջ, անդրադառնալու համար ա՛յն միջոցներուն վրայ, որոնք իրենց բոլոր պայմաններով կրնան ապրուստի լաւագոյն աղբիւրներ նկատուիլ մեր Հայ աղջիկներուն, մանաւանդ Պոլսահայ աղջիկներուն։

Մեր մէջէն և ոչ մէկը պիտի փափաքէր անշուշտ որ Հայ աղջիկը, եթէ չէր կրնար իր օտար սեռակիցներուն նախընտրած զբաղումներն ունենալ կեանքի պայքարին մէջ, իր օրապահիկը ճարելու համար ելնէր իր բովանդակ փափկութեան հակառակ ո և է գործ մը նախընտրէր, որ միեւնոյն ատեն առիթ մը ըլլար խախտելու իր ընկերային դիրքը։ Օրինակի համար, և ոչ մէկը պիտի ուզէր որ Հայ աղջիկը կամ կինը, զաւակներն ու էրիկը տունը ձգած, իր ֆէմինիզմի հոգին արդարացնելու համար, ելնէր ծաղկեվաճառութիւն ընէր Ղալաթիոյ հրապարակը, երիտասարդներու հետ շփումի մէջ ըլլար, դրամին հետ միլիտ քաղելու համար անյողդողէն, դարձողէն, գրագրութիւն ընէր վաճառատուններու մէջ, հաճոյքի առարկայ մը դարձած ըլլալու համար բաքուեին և կամ յաճախորդներուն, և կամ վերջապէս չուկացիի մը հանգամանքով առտուն կանուխ Պոլիս իջնէր, չը մշակուած գետիններ մշակելու և իրիկուան վերջին շոգենաւով տուն վերադառնար թամբաստանքի ցայտուն նիւթ մը ըլլալով այսպէսով ամէնուն բերանը։

Հասարակութիւնը լայնախոհ գաղափարներ չունէր տակաւին որ բոլորովին այլապէս ըմբռնէր կին ըսուած ամբողջութիւնը, և բոլորովին տարբեր գաղափարներ ունենար անոր գործելու միջոցներուն վրայ։

Լաւագոյն և գերազանցապէս գեղեցիկ ձեռնարկ մը եղած պիտի ըլլար ուրեմն մեր մէջ ո և է հաստատութիւն մը, որ նպատակ ունենար իրեն Հայ աղջկան տալու ձեռներէցութեան և ինքնազարգացումի այն կենսական ոգին, անոր բացարձակ դերին և բնական ձգտումներո՛ւն մէջ իսկ։

Հաստատութիւն մը որ Հայ աղջկան կոչումը ընդգրկէր և իր անաղարտ ու ապահով երդիքին տակ կարող ըլլար գործունէութեան լայն դաշտ մը բանալ անոր։

Ձեռարուեստը որ ամէնայարմար և սիրուած զբաղում մը կրնար ըլլալ մեր աղջիկներուն համար, այսպէսով միակ միջոցը կը դառնար ուրեմն, որքան անոնց գեղարուեստական ճաշակներուն զարգացումին՝ նոյնքան մըն ալ անոնց ապրուստի պատուաւոր ապահովութեան։

Պոլսոյ թաղերուն մէջ ո՛րքան համեստ ընտանիքներ կան այսօր, որոնք մի միայն իրենց ասեղին երեսէն կը խնդան, և ի՛նչ պատիւներ կը փրկեն գիշեր ցերեկ իրենց աչքերուն թափած լոյսերովը։

Մեր Հայ աղջիկները որոնք բնականէն սիրահար ժանեակի, մետաքսի՝ յարմարութիւն ունին ասեղնագործութեան բոլոր ճիւղերուն ընդհանրապէս, և կարելու, ձեւելու աննման դիւրաթեքութիւն մը միեւնոյն ատեն՝ միակ դրամօժիտը պէտք է նկատեն իրենց ունեցած այս ընդածին կարողութիւնը և կարելին ընեն զայն կատարելապէս բեղմնացնելու և մշակելու համար։

Բերայի Արուեստանոցը որուն գոյութեան բովանդակ իմաստը ատո՛ր մէջ կը խտանայ, միակ լաւագոյն հաստատութիւնն է ուրեմն իր տեսակին մէջ, որ բարերար ազդեցութիւն մը սփռելու կոչուած է Հայ աղջիկներուն, մղում տալով անոնց Ձեռարուեստի և Ձեւագիտութեան ունեցած հակումներուն։

Զարմանքը որ կը պատէ մեզ սակայն, ամէն անգամ որ այդ հաստատութեան վրայ խօսելու առիթը կ'ունենանք, ատ է թէ այդ հաստատութիւնը—մերձակայ միւս թաղերը մէկդի թողլով—աշակերտուհիներու ցանցառ թիւ մը ունի բաղդատմամբ Բերայի պէս ընդարձակ թաղի մը բազմամարդութեան և այն ստուար խումբին Հայ աղջիկներուն, որոնք կ'երեւայ թէ այդ սրտակարգօրէն աշխարհիկ արուարձանին մէջ, աւելի ու րի՛շ բաներով է որ կը զբաղին, քան իրենց կեանքին խարիսխը կազմող հարցերով։

Այդ հաստատութեան գլխաւոր վարիչը Տիկին Ց. Նիկողոսեան որ իրեն աջակից գտնուող ուրիշ երկու Օրիորդներու հետ, ամէն ջանք ի գործ կը դնէ տիպար հաստատութիւն մը դարձնելու համար այդ արուեստանոցը, անցեալ տարեշրջանի հանդէսին մէջ երկու խօսքով չատ բան հասկցնել կ'ուզէր Բերացիներուն,

—Գործ կայ, բայց գործող չկայ։

Նոյնը դժբաղդաբար կրկնել հարկ պիտի ըլլայ նորէն այս սիւնակներուն մէջ, աս տարի ալ, քանի որ այնքան զգալի յաւելում մը չէ՛ եղած ցարդ աշակերտուհիներու թիւին վրայ, քանի որ Բերացի ծնողքները դեռ կը տատամսի՛ն իրենց աղջիկ զաւակներուն անհրաժեշտ եղող ալ'աքը լրացնելու, և կը թողուն որ անոնք ժամերով իրենց տուներուն մէջը, անհամ ու սին երազներու մէջ տարուբերին։

Աղջիկ զաւակ ունեցող ծնողքի մը համար այդ հաստատութիւնը անտեսել, իր անձնական չահերը անտեսել ըսել է բնականաբար, ինչ որ չեմ կարծեր թէ ո՛չ մէկուն ըղձանքը եղած ըլլայ։ Մանաւանդ՝ ո՛ր աղքատիկ հայրը կամ մայրը չի պիտի ուզէր ձրի դրամօժիտ մը պատրաստել իր աղջկան և ո՛ր բարեսիրտ ծնողքը չի պիտի փափաքէր չնչին զոհողութիւնով մը իր աղջկան ապագան ապահովել։

Բերայի փարթամ ընտանիքներուն այդ հաստատութեան տուած օժիտի չարունակական յանձնարարութիւնները ամէնէն աչքառու գրաւականն են անշուշտ Արուեստանոցին արդի փայլուն համբաւին։ Եւ ո՞ր Հայ աղջիկը չի պիտի ուզէր իր աշխատութեան բաժինը ունենալ այդ հրաշալի ձեռարուեստներուն մէջ, որոնք աղջկան մը կարկառուն ձիրքերը ցուցադրելու առիթը պիտի ընծայէին միւս կողմէ։

Արուեստանոցը իր այս վիճակին մէջ գոնէ 100-150 աշակերտուհի պէտք էր որ ունենար, մինչ հիմա հազիւ անոր կէս թիւը գոյութիւն ունի հոն։

Քիչ մը կամք և քիչ մըն ալ ձեռներէցութեան ոգի, միացած ինքնազարգացումի տենչին հետ, զգալի բարեփոխում մը կրնա՛ն ենթարկել սակայն Բերացի Հայ անտարբե՛ր Օրիորդները, որոնք հիմակուհիմա իրենց խորհելու եղանակին վրայ լաւ գաղափար մը չէ՛ որ կուտան մեզի։

ՎԱՀԱՆ ԹՕՇԻԿԵԱՆ

ՍԱՄԱԹԻՈՅ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ

Թերթի մը մէջ երէկուան թիւով Թաղեցի մը բաներ մը խօսած էր Աղքատախնամի վերջին տարւոյ հաշիւներուն նկատմամբ։ Թաղեցին սակայն աւելի իր գրչանի հաշիւներով զբաղած կ'երեւար, քան թէ Աղքատախնամի հաշիւներովը որոնք այնքան հեռու են իր ներկայացուցածներէն։

Մենք երբեք հաշիւ տալէ չենք խուսափիր և ապացուցանելու համար մեր այս ըսածը, ահաւասիկ հոս կը դնենք ակնարկուած հաշիւներուն հաշուեկշիռը նոյնութեամբ։

ՀԱՇՈՒԵՑՈՒՑԱԿ
ՍԱՄԱԹԻՈՅ ԵՐԵՔ ԹԱՂԵՐՈՒ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻ

902 Դեկտ. 1է — 30 Նոյ. 903 շրջանին

ՄՈՒՏՔ

Նախորդ շրջանէն պատրաստ դրամ	330	25
Կաղանդի երեկոյին գանձանակի հասոյթ	1040	—
Գանձանակներէ	3721	75
Բաժնեգիններէ	356	—
Նուիրատուութիւններէ	2394	25
Պնակներէ	1200	—
Տոկոսէ, Բ. Ստամպ.ի քով տրուած 100 ոսկ. % 7էն	834	—
Ածուխի հանգանակութենէ	1422	—
Դրամական շահ	176	50
Իբրանոսեան եղբարցմէ ամբողջովին գանձուած	12360	—
Թատերական ներկայացումէ	4447	—
Պարահանդէս-զբօսարանի զուտ շահ	2749	50
	31631	25

ԵԼՔ

Բժշկաց	2962	—
Վիրաբոյժի	415	—
Դեղագործներու	3808	75
Հիւանդաց համար զանազան ծախքերու փոխադրութիւն հիւանդապահ, և այլն	789	—
Կաթնավաճառի	1960	75
Մսագործներու	2327	75
Հացագործի	2585	50
Պաշտօնէից նուէրներու երկու մեծ տօներու առթիւ	230	—
Դրամական նպաստ աղքատաց Ս. Մննդեան և ուրիշ առթիւ	921	—
Ածուխի 903 տարւոյ համար	2996	—
Բ. Ս.ի քով պահ դրուած % 7էն	5400	—
Զանազան ծախքերու, տպագրութեան, հրատարակ. են.	1021	75
Դրամական վնասի	34	50
Ածուխի 1904 տարւոյ համար փոխադ. վակոն, և այլն	2948	75
Պատրաստ դրամ սնտուկին մէջ	3230	50
	31631	25

ԱՐԴԻ ՎԻՃԱԿ 1903 ՆՈՅԵՄ. 30Ի

Բ. Ս.է պահանջք % 7էն	16200	—
Նախորդ շրջանէն փոխանցուած զնդ. ներէ պահանջք	1181	—
1903ի թատրոնի դրամներէ պահանջք	972	—
Կարասիներու արդի արժէքը	902	50
10100 քիլօ ածուխ (պատրաստ եկեղեցւոյ մառանը)	2948	75
Սնտուկին մէջ պատրաստ դրամ	3230	50
	25434	75
Նախորդ շրջանէն մեզի յանձնուած գումարը	25760	—
Ներկայ շրջանիս մէջ գոյացած չահ	1674	75
	25434	75

Աւելի մանրամասնութիւն պահանջողները կրնան դիմել Խորհրդարան, ուր տոմարները բաց են ամէնուն առջեւ։

ՀԱՅԿ ԳԱԼԸՆՏԵՐԵԱՆ
Հաշուակալ Ատենադպիր
Նարլը-Գաբու, 2 Մարտ 1904

Աւետաբեր իր վերջին թիւով կը հրատարակէր յօդուած մը, որուն իմաստը սա՛ էր թէ, Հայ-Բողոքականներ պէտք չէ իրենց նուիրատուութիւնները թափեն Եէտի Գուլէի Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցին վրայ, մոռնալով իրենց կրթական և բարեսիրական հաստատութիւնները՝ քանի որ Ազգ. Հիւանդանոցը իբր թէ ասպնջական չէ եղած Հայ-բողոքականներուն։

Բողոքական ազգային մը, որ ճշմարտասէր հայ բողոքական մը կը ստորագրէ, մեզի կը ղրկէ, հրատարակութեան համար, հետեւեալ նամակը.

ՀԱՅ-ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐԸ ԵՒ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԸ

Ինծի հետ, վստահ եմ թէ բոլոր ճշմարտութիւնը սիրող Հայ-բողոքականներ, արդարացի զայրոյթով մը կարդացին բողոքականներու օրկանը համարուող Աւետաբերին՝ վերջին թիւին՝ «Դիտողութիւն մը» վերնագրով յօդուածը, ուր կ'ըսուէր թէ, Եէտի Գուլէի Ազգ. Հիւանդանոցը երբեք ասպնջական չէ՛ եղած Հայ-բողոքականի մը և կը թելադրէր որ պէտք չէ անոր դրամական նպաստներ ընեն Հայ-բողոքականներ, նախապէս ուրիշ բողոք. հաստատութիւններու չնպաստած։ Ինծի հետ զարմանալի գտան անշուշտ այդ միջնադարեան գրութիւնը, որ բացարձակ սխալի մը վրայ կրթնած էր։

Աւետաբեր ինչ պէտք ունէր այդ գեօք հրատարակել այդ խեղաթիւրումը, որ այնքան գայթակղութիւն և ցաւ պատճառեց մեր ազգակից եղբայր-

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 11

ՔԱՍԻՄ

ՈՍԿԻՆԵՐՈՒ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ

ՎԷՊ
ՏԵՂԱԿԱՆ-ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Բ.

Վարդանոյշ՝ լամպարին պայծառ լոյսին առջեւ արագ արագ կարելով ձեռքի կարը, կ'սպասէր որ մայրը պատասխանէր իր առաջարկին. սակայն անոր նշանակալից լռութիւնը տեսնելով, հասկցաւ որ վշտացուցած էր զայն իր դէմ։ Երկու հոգի էին տան մէջ և մայր ու աղջիկ իրարու վրայ գուրգուրալով միայն կրնային տանիլ թշուառութեան անտանելի բեռը. եթէ անոր վրայ անհամաձայնութիւն մ'ալ աւելնար, մահացում պիտի ըլլար երկուքին ալ համար։

Դեռատի աղջիկը վայրկենաբար այս ամէնուն անդրադառնալով խղճահարեցաւ ու մօրը սիրտը առնելու դիտաւորով,

—Ինչո՞ւ չես խօսիր մա՛յր, հարցուց փափկութեամբ։

—Ի՛նչ խօսիմ զաւա՛կս, պատասխանեց տիկին Աղամեան, դուն ինծի խօսք ձգած չունիս փառք Աստուծոյ, ամէն բան կ'ընես, կը դնես, դպրոցէ ելած, խելացի աղջիկ ես, խելքդ ամէն բանի կը հասնի, ալ քուկին քովդ իմ խօ՞սքս կ'ըլլայ, ասկէ ետք խօսելու կարգը քուկդ է, դուն հրաման պիտի ընես, ես ալ գլուխս պիտի ծռեմ առջիդ։

—Ատանկ սիրտ ծակելիք խօսքեր մ'ըներ մա՛յր, յարեց Վարդանոյշ, ինծի մէ աւելի քեզի հոգալուս համար է որ ա՛ս դժոխային կեանքէն ազատելու հնար մը կը փնտռեմ, աղէկ մը խորհէ ըսածիս վրայ, տե՛ս իրաւունք ունի՞մ թէ չէ, քանի՞ տարի կրնանք դիմանալ ասկէ ետք։ Առտու իրիկուն աշխատանք. գիշեր ցերեկ կա՛ր, ո՛չ զբօսանք գիտենք, ո՛չ մարդու հետ կը տեսնուինք, ո՛չ ալ քիչ մը մաքուր օդ առնելու համար դուրս կ'ելլենք, չարունակ այս թաց, խոնաւ տան մէջ կը տանջուինք ու կը տանջուինք. Թշուառութեան այս աստիճանին կարելի չէ ասկէ աւելի դիմանալ. առաջ երիտասարդ էիր արիւնդ քեզի կ'օգնէր, հիմա օրաւուր առաջ երթալու վրայ ես, մէկ կողմէ ուտելիքի նեղութիւն, միւս կողմէ անվերջ աշխատանք, խոնաւ օդ, կը վախնամ որ...

Վարդանոյշ չկրնալով չարունակել փղձկեցաւ ու սկսաւ լուռ մնջիկ հեծկլտալ. Մայրը արդէն վշտերով լեցուած՝ զաւկին արցունքներէն ալ աւելի յուզուելով, նոյնպէս դառն արցունք կը թափէր։

Երկար վայրկեանի չափ տեւեց մօր ու աղջկան յուզումը և այս ժամանակամիջոցին՝ հեծկլտուքէ ուրիշ բան չէր լսուեր սենեակին մէջ.

—Ա՛խ, ի՛նչ ըսեմ ա՛ն հօրդ որ, ըսաւ մայրը արցունքները սրբելով, ինք իրեն ալ ըրաւ, մեզի ալ. գլուխը առնել փախչելի՜ք ի՛նչ կար. ստակ կորսնցնողը, պարտական իյնողը ինք էր մինակ, հարիւրաւոր մարդիկ վնաս կ'ընեն, գործերնին կ'աւրեն, ետքն ալ կամաց կամաց նորէն կը շտկեն. առջինէն աւելի աղէկ կ'ըլլան։

—Անանկ մ'ըսեր մա՛յր, պատասխանեց Վարդանոյշ հայրը պաշտպանելով, ո՞վ գիտէ ինչ նեղ վայրկեանի մէջ գտնուած է որ ստիպուած է գլուխը առնել հեռանալու։

—Ան ալ չենք գիտեր, յարեց տիկինը, մեր խօսքն է, ո՛վ տեսած է երթալը. հպարտ մարդ էր, ստակները կորսնցնելուն պէս ինքզինք մեռցո՞ւց, ի՛նչ ըրաւ, չենք գիտեր։ Եթէ ողջ մնացած ըլլար, այսչափ ատեն է հարկաւ տեղաց մը ձայնը պիտի ելլար։

Մայր ու աղջիկ բաւական խօսակցեցան Աղամեանի խորհրդաւոր անհետացումին վրայ, և Վարդանոյշ կրկին առաջարկին անդրադառնալով,

—Ի՛նչ որ ալ ըլլայ, վերջ մը տալու ենք այս կեանքին, ըսաւ. եթէ մենք ասկէ ազատելու հնար մը չգտնենք, հիւանդութիւնը պիտի ազատէ մեզի. և ինչո՞ւ պարապ տեղը տանջուինք, երբ քիչ մը վախը յողնեցնելով, ջանք ընելով կրնանք ասկէ չատ աղէկ վիճակի մը հասնիլ։

—Ի՛նչ ընելու ենք, հարցուց մայրը, ի՛նչ կուգայ ձեռուընուս, մինչեւ աս տարիքդ, պատուովդ մեծցուցի քեզի, վրադ խօսք մը չբերի, և հիմա երբ այնչափ տարուան քաշած զրկանքներուս պտուղը վայելելիք ժամանակը հասած է, կ'ուզե՞ս որ անհաշիւ վարմունքով մը ամէն բան տակն ու վրայ ընենք։ Երես ելած, վրթկած աղջիկներուն հազարը փարայ մը. փողոցները, տուները լեցուն են անոնցմով. պատուաւոր երիտասարդները՝ գլուխը տունէն ներս պահող, վարքը բարքը գիտցող աղջիկ կը փնտռեն կոր հիմա։

—Մանչը աղջիկը իրար մի՛ խառներ մա՛յր, գոչեց աղջիկը վիրաւորանք զգալով մօրը խօսքերէն. ես աղջիկ չեմ, ո՛չ ալ երիտասարդի հետ գործ ունիմ, ես էրիկ մարդ եմ հիմա, գործաւոր եմ, կ'աշխատիմ, մինակ թէ երբ մարդու պէս աշխատիլը կայ, ասանկ անասունի պէս աշխատելուն խելքս չի հասնիր։ Եթէ տանը չորս պատերուն մէջ փակուիլը պատուաւորութիւն կը կարծես, չա՛տ կը սխալիս. բո՛ւն պատուաւորը ա՛յն է՝ որ ընկերութիւններու մէջ կը մանայ, ամէնուն հետ կը տեսնուի, կը խօսի, յարաբերութիւն կ'ընէ և դարձեալ պատիւը կը պահէ։ Մենք հիմա վայրենի դարձած ենք, առաջ գոնէ կիրակի առտուները եկեղեցի մը կ'երթայինք, հիմա ան ալ մոռցանք. Պարգեւեանները այնչափ կը պնդեն որ երթանք գանք, վեց ամիս է հոն ալ գացած չունինք, ի՛նչ պիտի ըլլայ ասանկ, կամաց կամաց խօսիլը, շարժիլն ալ պիտի մոռնանք, մարդ մարդով է։ Պարգեւեաններու երթալով ինչ կը կորսնցնենք, ուրիշ ազգականներ ալ ունինք, ինչո՞ւ հեռու փախչինք, կարելի է խելք մը կը սորվեցնեն, ապրուստի նոր եղանակ մը կ'առաջարկեն։ Ես աղէկ ձեւագիտութիւն գիտեմ, ինչո՞ւ տան կար չկարենք. երկու հարիւր ոսկին առնենք Պարգեւեանէն, անով կերպասեղէններ գնենք, կիներու համար դերձակատուն մը բանանք բանուկ թաղի մը մէջ տուն վարձելով ու պիտի տեսնես որ թէ՛ պատուաւոր կերպով պիտի աշխատինք, թէ՛ մարդու պէս կեանք պիտի վարենք և թէ ստակ պիտի աւելցնենք։

—Ատ ըսածներդ աղէկ են, զաւակս, պատասխանեց մայրը, բայց գիտե՞ս որ տակէն ինչ կ'ելլայ. հիմա եթէ աղքատ, չքաւոր ենք, գոնէ պատիւ մը ունինք, հապա եթէ երկու հարիւր ոսկիին հետ պատիւնի՛ս ալ վրայ տանք։

—Ցնորադիմական հաշիւներ են ատոնք, ինչո՞ւ պատիւնիս վրայ պիտի տանք, մի՛ վախնար դուն, մենք եթէ ատանկ գործ մը բանանք, պատուաւոր ընտանիքներուն ամէնքն ալ մեզի յաճախորդ պիտի ըլլան։ Օրիորդ Նուարդը ինչ բարեսէր աղջիկ է գիտե՞ս, և որչա՞փ բարեկամ ընտանիքներ ունի. բաւական է որ անգամ մը իրեն պաշտպանութեան տակ առնէ մեզի, անկէ ետք ա՛լ յաճախորդէ մի՛ վախնար. Օր. Պարգեւեանի խօսքը ամէնուն ալ կ'անցնի։

(Շարունակելի)

ներուն և ճշմարտութիւնը միշտ առանց սքօղումի տեսնել բաղձացող հայ բողոքականներուն։

Եղա՞ծ է որ Ազգ. Հիւանդանոցը մէկ բողոքականի ապաստանարան չէ եղած (՛՛՛)։ Աւետաբերին յարգելի խմբագրին յիշած երեք Թիւին վրայ քանի՞ տասնեակ հայ բողոքական հիւանդներ կ'ուզէք, սոսկ իմ ճանչցածներէս, որոնք իրենց կեանքը վերստացան իր անունը իրապէս արդարացնող Փրկչի Հիւանդանոցին մէջ, և որոնց Թիւին վրայ կրնաք աւելցնել գիտալ, որ երախտապարտութենէ շատ աւելի վեր բան մը կը պարտիմ անոր։

Այս տեսակ արտառոց յերիւրանքներ չինել միջոցներ են մեր ողջամիտ և անխտրական ազգակիցներէն անջատել մեզ։

Եւ չիտակը ամօթ է մեզի որ Հիւանդանոցին համար ծախսուած հազարաւոր ոսկիներուն մէջ, մեր միայն քանի մը ոսկիի չնչին նուիրատուութեանը ետեւէն այսքան աղմուկ հանելու անքաղաքավարութիւնը կ'ունենանք։

Ամէն պարագայի մէջ, հայ բողոքականի մը դիմակին տակ պահուըտած նենգմիտ մարդեր մեծ վիշտ կը պատճառեն այն բոլոր հայ բողոքականներուն, որոնք միշտ յարգանքի բառ մը ունին իրենց բերնին մէջ, դէպի Ազգ. Հիւանդանոցը։

ՃՇՄԱՐՏԱՍԷՐ ՀԱՅ-ԲՈՂՈՔԱԿԱՆ ՄԸ

Կ. Պոլիս, 1/14 Մարտ 1904

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՆՈՐ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՔ ԲՈՐԹ ԱՐԹՈՒՐԻ ՌՄԲԱԿՈԾՄԱՆ

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՌՈՒՍԱՑ ԿՈՂՄԷ

ԵՐԿՈՒ ԹՈՐՓԻԼԱՆԱՒ ԸՆԿՂՄԱԾ

(Եւրոպական վերջին թղթաբերով առնուած թերթերէն։ Դէպքերը պատմուած իրենց կանոնաւորութեամբ եւ ցարունակաբար)։

Հետեւեալ պաշտօնական հեռագիրը Ծովակալ Ալէքսէիէվ ուղղած է Ցարին.—

«ՄՈՒԿՏԷՆ, 11 Մարտ.—Ծովակալ Մաքարով, Նաւատորմին Վերին Հրամանատարը, Մարտ 10 Թուով հետեւեալը կը հեռագրէ.—

«Մարտ 10ի գիշերը ծովուն բացերը ղրկուած վեց Թորփիլանաւեր, չորսը Նաւապետ Մաթուսէվիչի ընդհանուր հրամանատարութեան տակ, հանդիպեցան թշնամիին Թորփիլանաւերուն, որոնց կը հետեւէին յածանաւեր։ Տաք ճակատամարտ մը տեղի ունեցաւ, որու միջոցին մեր Վլասթնի Թորփիլանաւը Հուայթէտ թորփիլ մը նետեց և ընկղմեց թշնամիին Թորփիլանաւերէն մին։

«Երբ մեր Թորփիլանաւերը ետ կը դառնային, Սթէրէկուշչի Թորփիլանաւը, որուն կը հրամայէր Տեղակալ Սէրկէէվ, վնասուեցաւ, մեքենան անկարողութեան դատապարտելով, սկսաւ ընկղմիլ։ Առաւօտեան ժամ 5ին հինգ Թորփիլանաւերը ետ դարձան։

«Երբ Սթէրէկուշչիի տագնապալից կացութիւնը բացայայտ երեւցաւ, իմ դրօշս պարզեցի Նովէքի վրայ, և Նովէքին ու Պայեանին հետ օգնութեան փութացի։ Բայց որովհետեւ թշնամիին յածանաւերէն հինգը պաշարած էին մեր Թորփիլանաւը, և զրահաւորները նաւախումբն ալ վրայ կուգար, չյաջողեցայ ազատել Սթէրէկուշչին, որ ընկղմեցաւ։ Նաւաղներուն մէկ մասը գերի ինկաւ, և մէկ մասն ալ խղդուեցաւ։

«Գիշերային յարձակման մասնակցող մեր մարտանաւերուն մէջ, սպայ մը ծանրապէս վիրաւորուեցաւ, և երեք ալ թեթեւապէս, իսկ երկու զինուորներ սպաննուեցան և 18 վիրաւորուեցան։

«Ժամը 9ին թշնամիին մարտանաւերէն 14ը Բորթ Արթուրի առջեւ հաւաքուեցան, և ռմբակոծման սկսան իրենց զրահաւորներու նաւախումբին խոշոր թնդանօթներով շատ հեռուէն։ Ասիկա տեւեց մինչեւ ժամ մէկ, կէս օրէն վերջ։ Կը կարծուի թէ թշնամին 154 խոշոր ռումբ նետեց։

«Մեր մարտանաւերուն եղած վնասը աննշան է, և անոնք պատրաստ են ճակատամարտի։ Մեր կորուստներն են մէկ սպայ թեթեւապէս վիրաւորուած, մէկ զինուոր սպաննուած և չորս վիրաւորուած։

«Գիշերը մեր մարտկոցներուն կողմէ կատարուած լուսաւորութիւնը շատ գոհացուցիչ էր, և քանիցս մարտկոցներէն արձակուած ռումբներ պարտաւորեցին թշնամիին Թորփիլանաւերը քաշուիլ։

«Մարտ 11ին մեր Թորփիլանաւերուն և ճաբոնական յածանաւերուն միջեւ կռուոյն ժամանակ, թեթեւապէս վիրաւորուեցան Նաւապետ Մաթուսէվիչ, ծովային սպայ Ալեքսանդրով և մեքենավար Պլինով, իսկ գլխէն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ նաւային սպայ Ջաէվ, որուն ալ աչքը կորսուեցաւ։

«Բորթ Արթուրի հրամատարը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հեռագրէ բերդին Մարտ 10ի ռմբակոծութեան վրայ.—

«Երբ թշնամիք կրակի սկսան, մեր մարտկոցները սկսան պատասխանել անմիջապէս։ Թշնամիին մարտանաւերուն 6ը Լիաօթիշանի ետեւը մնալով, բերդին վրայ կրակ տեղացին անոր ետին ապաստանելով։ Կէս օրէ վերջ, ժամը 1.15ին ռմբակոծումը դադրեցուցին, գրեթէ 200 խոշոր գունդեր արձակելէ վերջ։ Ելեկտրական Ծայրին վրայ հաստատուած մեր Թիւ 15 Մարտկոցէն արձակուած ռումբ մը ծանրապէս վնասեց ճաբոնական յածանաւ մը։ Ռմբակոծման արդիւնքը մեր մարտկոցներուն համար աննշան եղաւ։ Վեց զինուոր վիրաւորուեցան։ Քաղաքին մէջ երեք բնակիչ սպաննուեցան և մէկ բնակիչ ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

Զօր. Շթէօսէլի տեղեկագրութեան նայելով, ծովեզերեայ մարտկոցներուն սպաները և զինուորները օրինակելի քաջութիւն ցոյց տուին, և իրենց թնդանօթները բանեցուցին կատարեալ կարգաւորութեամբ։ «ԱԼԵՔՍԵՎ.»

ԹՈՔԻՕ, Մարտ 11.—Քորէայի կայսրը և իր խորհրդականները շատ ուրախ են Իթօ Մարքիզին պաշտօնին վրայ։ Անոր պարկեշտութեան վրայ ա՛նքան կատարեալ վստահութիւն կայ որ տարակոյս չունին թէ իր պաշտօնը պիտի նպաստէ Քորէայի անկախութեան և ներքին վարչութեան բարեկարգութեան։

Քորէա ի մօտոյ Ռուսիոյ հետ ասկէց առաջ կնքած ինչ ինչ պայմանագրութիւնները չեղեալ պիտի համարի։

Ճաբոնի ծովուն նաւարկութիւնը հիմա բացարձակապէս ապահով կը նկատուի։ Շոգենաւերը ազատօրէն կը բանին Կէնսանի և Ճաբոնի միջեւ։

Չէմուլբոյի առջեւ վիրաւորուած 22 ռուս նաւաղներ Մացուեամա հասան։ Վիրաւորներէն մինչեւ իսկ 160 վէրք առնող կայ, իրողութիւն մը՝ որ կը ցուցնէ թէ ո՛ր աստիճան զօրաւոր է Ճաբոնական Նաւատորմին մէջ գործածուած շիմօզէ վառօդը։ Բոլոր գերիները շնորհակալութեամբ կը խօսին իրենց ցոյց տրուած ընթացքին վրայ։

ԹԻԷՆՋԻՆ, Մարտ 11. — Չինացի պաշտօնատարներ կը տեղեկացնեն թէ Ճաբոնցի զօրքեր Փէնկ-Հուանկ-Չէնի ցամաքը զօրք հանած են, բայց ռուսական աղբիւրէ կը հերքեն այս լուրը։

Ճաբոնցիք զօրք ցամաք պիտի հանեն Թաքուշան, որպէս զի Եալու գետին ետեւէն Ռուսները վարնեն։

Միացեալ Նահանգաց մէջ բնակող քանի մը ազդեցիկ Չինացիներ, հեռագիր մը ղրկելով Բեքին, կը պնդեն որ Չինաստան Ճաբոնի միանայ Ռուսիոյ դէմ։ Աղերսարկուները կ'առաջարկեն թէ իրենք պիտի տան հարկ եղած դրամը։

Նիուչուանկէ եկող գաղթականներ կը յայտարարեն թէ Ճաբոնցիք փոքրիկ ծովածոցի մը մէջ ցամաք ելած են Լիաօթունկ թերակղզիին վրայ։

Դչ. օր Փոխարքան հեռագիր մը ընդունեց թէ Նիուչուանկ առնուած է և թէ Ճաբոնցիք Լիաօթունկի մէջ գտնուած ռուս զօրքերուն ճամբան կտրած են։ Բայց այս լուրը կանխահաս է։

Միաթաօ կղզիներուն ցամաքը ելնող Ճաբոնցի նաւաղները կը վերաբերին մարտանաւի մը, որ ընկղմած էր Բորթ Արթուրի մօտ, թէեւ իրենք կ'ըսեն թէ նաւահանգստին մուտքը գոցելու պաշտօն ունեցող շոգենաւերէն մէկուն կը վերաբերին։

Չինացիներուն մէջ ընդհանուր կարծիքը ա՛յն է թէ Բորթ Արթուրի մէջ ուտեստեղէնները պակսած են, և թէ պիտի չկրնայ երկար ատեն դիմադրել ծովու և ցամաքի կողմէն։

ՑԱՄԱՔԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՊԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, Մարտ 11.—Վերջերս Բլաքսին ծովածոցը ցամաք ելնող 2500 Ճաբոնցի զինուորները, որոնք Մանճուրի վրայ պիտի քալէին, արգիլուեր են Խազախներէն, որոնք անոնց և ճաբոնական բուն բանակին հետ անոնց ճամբան կտրեր են։ Ռուսք բռնած են երկու գլխաւոր ճամբաները որոնցմով պիտի կատարուէր միացումը։

Ծովակալ Ալեքսիէվ կը հեռագրէ թէ վերջերս դարձեալ սաստիկ ցուրտ կը տիրէ Մանչուրիոյ զանազան կողմերը, և Ռուս Բանակին շարժումները մեծ դժուարութիւններու մատնուած են։

Քորէայէ եկած լուրերուն նայելով, զօրավար Լինիվիչ հրաման տուեր է Խազախներուն վերսկսիլ իրենց հետախուզիչ արշաւը։ Ճաբոնցիք կ'ամրացընեն Բինկ-Եանկի հիւսիսակողմին բլուրները, թէեւ սառած հողերուն կարծրութիւնը մեծ դժուարութիւն առաջ կը բերէ անոնց աշխատութեանց մէջ։ Ճաբոնցիք Բինկ-Եանկի մէջ հրետանիի երեք մարտկոց միայն ունին, և Սէուլի ու Բինկ-Եանկի միջեւ Բեքին տանող ճամբուն վրայ բնաւ զօրք չունին։

Ճաբոնական հետեւակ և թնդանօթաձիգ զինուորները անցեալ շաբթու համախմբուեցան Հուան Ճին, և Սէուլ մտան։ Քանի մը հետեւակ զօրագունդեր թնդանօթներով և զինուորական ծառաներու խումբով մը Թայ-վոն Հան գետին երկայնքէն առաջացան։ Ճաբոնցիք կը շարունակեն զօրք ցամաք հանել Եօնկամբօ, ուր, Քորէական լրտեսներուն ըսածին նայելով, 12,000 Ճաբոնցի կան։

Հիւանդութեան և սաստիկ ցուրտին պատճառաւ մեծ յապաղումներու կ'ենթարկուի Ճաբոնցիներուն յառաջխաղացումը։ Անոնք կը պարտաւորուին յաճախ կանգ առնել և կրակներու բոլորտիքը կենալ ու տաքնալ։ Կէնսանի հիւսիսային կողմը բազում Ճաբոնցի լրտեսներ կան։

Ռուսիա ռազմագիտական երկաթուղի մը պիտի չինէ, Մանչուրիոյ երկաթուղին Լեաօեանկ կայարանը կապելու համար Եալուի հետ։

Երբ զօրավար Քուրոբաթքին Մուքտէն հասնի, այս ամսուն կիսուն, 200,000 զօրք համախմբուած պիտի գտնէ պատերազմի թատրին վրայ, և ի մօտոյ պիտի սկսի յարձակողական գործողութիւններու։

Զօնկ-Ժուի մէջ գտնուած բոլոր Ռուսները Վիժու քաշուեցան, ուր խրամներ կը շինեն իբրեւ մէկ մասը պաշտպանութեան ընդհանուր ծրագրի մը։ Արդէն Եալուի ձախ եզերքին վրայ Ռուսք մեծամեծ և ամուր բերդեր շինած են ճաբոնական յարձակումի մը դէմ։

Ճաբոն և Քորէական Պայմանագրութեան ամբողջ բնագիրը Սէուլի մէջ հրապարակուեցաւ պաշտօնապէս։ Այս Պայմանագրութեամբ չեղեալ կը համարուին Քորէայի կողմէ Ռուսիոյ տրուած մենաշնորհները, այսինքն Ռօզ կղզիին մէջ Ռուսներուն հանքային իրաւունքները, ինչպէս նաեւ Եալու և Թումէն գետերուն հովիտներուն մէջ անտառներու մենաշնորհները։ Քորէական կառավարութիւնը հրապարակաւ պիտի ծանուցանէ ռուսական այս մենաշնորհներուն չեղեալ համարուիլը։

Ճաբոնական և Քորէական կառավարութիւնք երէկ ստորագրեցին Վիժու-Սէուլ երկաթուղիին մենաշնորհը։

Օտեսայի Կամաւոր Ընկերութիւնը բողոք բարձաւ Ճաբոնի դէմ, առարկելով թէ պատերազմի յայտարարութենէն մէկ օր առաջ գրաւուած է Էխաքերքինոսլաւ շոգենաւը։

Բորթ Արթուրէն 40 տղայ և կին Օտեսա հասան այսօր։ Կը հաստատեն այն լուրը թէ բոլոր ոչ-պատերազմիկները Տալնիէ մեկնած են։

Պեթերսպուրկի զանազան գործարաններէ 850 գործաւորներ Ս. Ասիա մեկնեցան, մարտանաւերու նորոգութեան և պատերազմին առթած ուրիշ աշխատութիւններու մէջ գործածուելու համար։

Մեծին Բրիտանիոյ և Ռուսիոյ յարաբերութեանց մէջ զգալի բարւոքում մը կը տեսնուի վերջին օրերս։ Բեթերսպուրկի մէջ լիովին հասկցուած է հիմա թէ Անգլիա ո՛չ միայն գաղտնապէս աջակցած չէ Ճաբոնի, այլ նոյն իսկ ընդհանուր ձգտում մը կը տեսնուի հիմա անգլիական մամլոյն մէջ համակրելու համար Ռուսիոյ։

Թուրքաստանի ընդհանուր կառավարիչ զօրավար Իվանով Թաշքէնտի Զինուորական ակումբին մէջ բանախօսութիւն մը ըրաւ, որուն միջոցին զօրավարը ըսաւ.—

«Մայրագոյն Արեւելքի մէջ Ռուսիոյ կատարելիք դերը դժուար է, և անհաւանական չէ որ ներկայ պատերազմին բոցերը դիւրաւ չմարին։ Հարկ է որ պատրաստ ըլլանք ո և է պատահականութեան առջեւ, Ռուսիան յաղթական դուրս հանելու համար ներկայ կռիւէն։»

Հարիւրաւոր երիտասարդ Պօէրներու նոր խումբ մը իրենց ծառայութիւնը կ'առաջարկեն ռուս կառավարութեան իբրեւ լրտես զինուոր գործածուելու Մ. Արեւելքի մէջ, ի նշան իրենց երախտագիտութեան այն բժշկական դեզերուն համար, զոր Ռուսիա ղրկեց իրենց հարաւ-աֆրիկեան պատերազմին ժամանակ։ Բայց հաւանական է որ անոնց առաջարկութիւնը մերժուի, որովհետեւ Ռուսիա Խազախներու տրամադրելի ստուար գունդեր ունի իբրեւ լրտես գործածելու համար։

Հետզհետէ հաստատութիւն կը գտնէ այն լուրը թէ Անգլիա և Ֆրանսա համաձայնած են դիւանագիտական միջամտութեամբ մը դադրեցնել Պատերազմը՝ ցամաքի վրայ մէկ կամ միւս պատերազմիկին պարտութենէն վերջ։

Բարիզէ կը հեռագրուի թէ Զարը Գերման Կայսրէն խնդրած է իրեն հաղորդել իր տեսութիւնները ներկայ պատերազմին զինուորական կացութեան բոլոր պարագաներուն վրայ։ Ամիս մը առաջ այս մօտք նամակներ փոխանակուեր են Գերման Կայսեր և Զարին միջեւ։

Ռուս Ընդհանուր Սպայակոյտին հետ պատերազմական գործողութեանց հետեւելու համար ֆրանսական Պատուիրակութեան անդամները ընտրուեցան։ Անոնց պետն է զօրավար Սիլվէսթռ, Բարիզի պահապան զօրաց սպաներէն մին, երբեմն Թոնկինայի՝ Նախագահին։ Զօրավարին պիտի ընկերանան երկու սպաներ, թնդանօթաձիգ զօրաց հազարապետ մը, և հետեւակազօրաց հարիւրապետ մը։ Ուրիշ ֆրանսական պատուիրակութիւն մըն ալ Ճաբոն պիտի ղրկուի։ Օտարազգի բոլոր սպաները Ապրիլ 10էն առաջ Մուքտէն չեն սպասուիր։

ԲԱՐԻԶ, 11 Մարտ.—Նաւային վերջին գործողութիւնները լուսաբանուեցան պաշտօնական տեղեկագիրներով։ Իրենց կարեւորութիւնը ընդհանրապէս փոքր կը թուի, և արդիւնքն ալ գրեթէ ոչինչ յարձակողներուն համար։ Ընդհակառակն Ռուսներուն կողմէ կարեւոր գործողութեան մը լուրը կուտայ հետեւեալ հեռագիրը Թոքիոյէ եկած.—

«Բորթ Արթուրի բերանը ազատուած է։ Ռուսք յաջողեցան ներքին նաւահանգիստը տանիլ Բէթվիզանը, որ մեծ զրահաւորներու դուրս ելնելը կ'արգիլէր։ Թոքիոյի մէջ զարմանք կը պատճառէ այն լուրը թէ ամերիկեան մարտանաւեր կը հաւաքուին Շանկայի առջեւ։»

Այսօր ցամաքի վրայ կատարուած գործողութիւնները աւելի ուշադրութիւն կը հրաւիրեն։ Բայց պէտք է ըսել թէ տեղեկութիւնները հակասական են։ Սակայն կ'երեւի թէ Ճաբոնցիներուն յառաջխաղացումը կը սկսի ծրագրուիլ, մինչ Ռուսք պաշտպանողականի վրայ կը մնան։ Այս մասին Բեթերսպուրկէ հետեւեալ կէս պաշտօնական նշանակալից հեռագիրը եկած է, Մուքտէնի մեծ բանակատեղիէն ուղղուած.—

«Զանազան կէտերու վրայ ճաբոնական զօրաց ցամաք ելնելու մասին հասած հակասական տեղեկութեանց նայելով, ռուս սպայակոյտը հարկ դատեց Խարպինի մէջ վար դնել նոր հասնող զօրաբանակը։»

Ռուսիա պիտի չնահանջէ, իր դիրքերը ուժգնութեամբ կը պաշտպանէ, և իր բոլոր ուժերուն համախմբութեան կը սպասէ իր կարգին յարձակողական սկսելու համար։

Վլատիվոսթոք, որ արդէն ըստ ինքեան անառիկ է, եռանդով առաջ կը տանի իր պաշտպանողական աշխատութիւնները։ Վլատիվոսթոքի քօրէացի բնակիչները ձրիաբար կ'աշխատին բերդերուն ամրացման գործին, Ռուսիոյ մասին իրենց համակրութիւնը ցոյց տալու համար։

Նակազաքիէ Վլատիվոսթոք եկած ճամբորդներ կը պատմեն թէ ճաբոնական բոլոր նաւարանները կը զբաղին նորոգել Բորթ Արթուրի առջեւ իրենց վնասեալ նաւերը։

Ճաբոնի հանրային կարծիքը խիստ գրգռուած է։ Զանազան լուրեր տարածուած են ժողովուրդին մէջ պատերազմի ընթացքին վրայ սուտ տեղեկութիւններով։

ՔՈՐԷԱՅԻ ՄԷՋ ՇԱՀԵԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

Նիւ Եորք Հէրալդ հետեւեալ շահեկան հեռագիրը կը հրատարակէ։ Մարտ 3 Թուով Սէուլէն գրուած է, և անկէց շոգենաւով Չիֆու ղրկուեր է։ Այս քաղաքէն ուղղակի հեռագրուեր է Բարիզ։ Այսպէս Հէրալդի թղթակիցը, կրցած է իր թերթին ուղղել ամբողջութիւնը Քորէայի մէջ անցած դարձածներուն։ Ահա այդ հեռագիրը.—

ՍԷՈՒԼ, 3 Մարտ (Չիֆուի ճամբով Մարտ 11.) Ճաբոնցիք երեք շաբաթէն 150.000 հոգի պիտի ունենան Քորէայի մէջ, այս թիւին մէջ են ասկէց առաջ Չէմուլբոյի ցամաքը ելնող 30.000 հոգին։ Այս քաղաքը կազմակերպեալ քաոսի մը տեսարանը կը ներկայացնէ։ Փարափին վրայ մարդու, ձիու, վաճառքի, ռազմամթերքի, թեթեւ թընդանօթներու և սայլակներու կուտակում մը կայ։

Չէմուլբոյի ցամաքը ելնող զօրքերը կանոնաւորապէս ամէն օր Սէուլ կը ղրկուին, ուրկէց ալ դէպ ի հիւսիս կ'ուղղուին քանի մը հարիւր հոգիներէ բաղկացեալ ջոկատներով, ցամաքային ճամբուն հետեւելով, կամ կիտորսանաւերով կը փոխադրուին Հայճու, որ 50 մղոն աւելի հեռուն է։ Այսպէս, Սէուլի հիւսիսային կողմերը լեցուն են Ճաբոնցի զօրքեր, որոնք ամէնքն ալ զանազան ուղղութիւններով կ'երթան կը համախմբուին Բինկ-Եանկի շրջակայքը։

Ճաբոնի մէջ շինուած երեք բթամատնոց դաշտային բազում թնդանօթներ Հայճուի ցամաքը հանուած են և անկէց ալ դէպ ի հիւսիս կը ղրկուին։

Բինկ-Եանկ ճաբոնական գործողութեանց խարիսխը պիտի ըլլայ հիւսիսային կողմը, հրամատարութեամբ երրորդ կարգի զօրավար Բիկօչիի։ Այս պարսպապատ հին քաղաքը կրնայ շատ դիւրաւ պաշտպանուիլ։ Արդէն պահակազօրքեր կան հոն, և արագօրէն առաջ կը մղուին ամրութեան աշխատութիւնները։

Ընդհուպ Կէնսանի ցամաքն ալ պիտի ելնեն, ուր ձեռք առնուած կարգադրութիւնները շատ նպաստաւոր են անոնց։

6.000 Ճաբոնցի զօրքեր միայն կերպով Սէուլի մէջ են իբրեւ պահակազօրք։ Նոր տաղաւարներուն շինութիւնը քանի մը օրէն պիտի աւարտի, ինչպէս նաեւ Մազամբոյի, Ֆուզանի, Կէնսանի, Մօքբոյի և Քորէայի հիւսիսային կողմը տաղաւարներուն շինութիւնը։

Անճու արդէն ցամաքային առաջին կռիւին թատրը եղաւ. ռուս յառաջապահ լրտեսները պարտաւորուեցան քաշուիլ կարճատեւ կռիւէ մը վերջ։

Եալուի հարաւային կողմը դէպ ի Բինկ-Եանկ ուղղուած ճամբաներ տակաւին Ռուսներուն ձեռքն են։ Մէկ միգիւղի մէջ բանակած են 50-60 ձիաւորներ, որոնց ամբողջ թիւն է 3,000։

Ճաբոնցիներուն արդի յատակագիծն է զօրաւոր բանակ մը համախմբել երկրին ամէնէն նեղ մասին մէջ՝ Բինկ-Եանկի վերի կողմը, և հոն ժամանակ մը սպասել Ռուսաց յարձակումին։ Եթէ Ռուսք յարձակումը չընեն, իրենք Ճաբոնցիք յառաջխաղացման պիտի սկսին։ Հաւանական է որ միեւնոյն ժամանակ Կէնսանի ցամաքը ելնեն և արեւելեան ծովեզերքին երկայնքը գործելով, մինչեւ Վլատիվոսթոք պիտի երթան։

Անճուի հետ հեռագրական հաղորդակցութիւնները յանկարծ ընդհատուեցան, ինչ որ կը ցուցնէ թէ Ռուսք դէպ ի հարաւ կը խմբուին, Ճաբոնցիները Բինկ-Եանկէն դուրս հանելու գաղափարով, իրենց ամրութիւնները չաւարտած։

Դէպ ի հիւսիս Սէուլէ վերջին շարժումը այսօր պիտի կատարուի, և Սէուլի մէջ միայն պահակազօրքերը միայն պիտի սպասեն։

Քորէայի հիւսիսակողմի նաւահանգիստները մէկ շաբաթէն պիտի ազատուին սառոյցէն. այն ատեն ճաբոնական բանակին ստուար մասը Չինամբոյի ցամաքը պիտի ելնէ, այսպէս վեց օրուան խնայողութիւն ընելով։

Քորէական կառավարութեան վաւերացմամբ ճաբոնական բանակին թղթադրամը շրջաբերութեան մէջ է հոս։ Տեղական պանքաները կը գնեն զայն հարիւրին 15 զեղչով։

Բինկ-Եանկի գաւառին Ամերիկացիք Չինամբօ հաւաքուելով, ճաբոնական շոգենաւի մը կը սպասեն Չէմուլբօ երթալու համար։

Անճուի և Բէյճուի միջեւ ամերիկեան հանքերուն մէջ աշխատութիւնք պիտի դադրին, որովհետեւ պատերազմական գործողութեան հաւանական գօտիին միջեւ կը գտնուին։

Կիները ու տղաքները արդէն ուրիշ տեղ փոխադրուեցան, և Ճաբոնցի գործաւորներն ալ դադրեցան աշխատելէ։

Ճաբոնցիք Քորէայի ամէն կողմերը շրջան կ'ընեն, ցորեն գնելու համար. բնակիչներուն կ'ըսեն թէ պարտաւոր են մասնակցիլ իրենց երկրին հողային ամբողջութեան պաշտպանութեան։

Ճաբոն կը պարտաւորէ քօրէական կառավարութիւնը իրեն մենաշնորհ ընել Սէուլ-Վիժու երկաթուղին, որուն երկայնքը տասը մղոն լայնութեամբ հողեր կը պահանջէ Ճաբոնցի գաղթականներ զետեղելու համար։ Այսպէս Ճաբոն երկաթուղիով հաղորդակցութիւն պիտի ունենայ Քորէայի հիւսիսէն մինչեւ հարաւ։

Ճաբոն կ'աշխատի զինակցութեան պայմանագրութիւն մը կնքել Ճաբոնի, Չինաստանի և Քորէայի միջեւ։ Այսպիսի Պայմանագրութիւն մը պիտի ապահովէ Ճաբոնի համար կարեւոր աջակցութիւնը բոլոր այն չինական զօրքերուն, որոնք համախմբուած են Հանքուէի շուրջ, որ երկար ժամանակ ճաբոնական տիրապետութեան ներքեւ գտնուած է։ Ճաբոնի համար կ'ապահովուի նաեւ մասնակցութիւնը քօրէական բանակին, որ 12,000 հոգիէ կը բաղկանայ։

Չինաստան այս կերպով պիտի համոզուի թէ Քորէայի և Ճաբոնի միջեւ վերջերս կնքուած Պայմանագրութեան մէջ իրեն հակառակ բան մը չկայ։ Հաւանական կը համարուի թէ Չինաստան պիտի հաւանի այս պայմանագրութիւնը ստորագրել։

Տասը օրէ ի վեր 16 ճաբոնական փոխադրանաւեր զօրք ցամաք կը հանեն Չէմուլբօ և այդ նաւահանգստին մօտակայ տեղուանքը։ Զօրք կը համախմբուի նաեւ Քայչօ ըսուած քաղաքը, որ Չէմուլբոյէն ծովով 12 ժամ հեռի է։ Բայց ընտիր նաւահանգիստ մը ունի, ուր կարելի է մտնել նեղ անցքէ մը։ Հոս նաւարկութիւնը շատ վտանգաւոր է ժայռերուն և խութերուն պատճառաւ։ Չորս յածանաւեր եւ թորփիլանաւեր այդ մուտքը կը պաշտպանեն։ Անցքին հիւսիսային կողմը, մէկ Թորփիլահալած եւ մէկ փոխադրանաւ խրած են։ Թորփիլահալածը թեթեւ կերպով վնասուած է, սակայն փոխադրանաւը երկուքի ճեղքուած է։

«Ատամնաբոյժ Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ»
Կարդալ Դ. երես

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲԱՐԻԶ, 14 Մարտ.—Բորթ-Արթուրի վերջին յարձակման և Թորփիլանաւերու պատերազմին միջոցին 90 Ռուսեր սպաննուեցան և 49 Ռուս ալ գերի բռնուեցան։

Ռուսական տեղեկագիրին համաձայն, Բորթ-Արթուրի վերջին պայքարին միջոցին ճաբոնական 5 նաւեր վնասուած են։

ՎԻԷՆՆԱ.—Չինական Շանսի նահանգին մէջ խռովութիւններ ծագեցան օտարներուն դէմ։

ԹՈՔԻՕ.—Ծովակալ Թոկօ, Բորթ Արթուրի վերջին ճակատամարտին վրայ իր տեղեկագրին մէջ կը յայտնէ թէ, ընկղմած ռուսական Սթէրէկուշչի Թորփիլահալածին չորս մեքենավարները Ճաբոնցիներուն կողմէ ազատուեցան։

Սթէրէկուշչիի մէջ ողջ մարդ չը մնացած։ Կ'ենթադրուի թէ իր նաւաղները ծովը նետուած են։

ՊԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Զօր. Զիլինսքի կը հեռագրէ.—Մեր պահակախումբը Մարտ 8ին թշնամի չորս պահակախումբեր գտաւ Դինչական գետին եզերքներուն վրայ, Բաչշէնի մօտ։ Ճաբոնի հեծելազօրաց պահակախումբ մը մեր պահակախումբին պատրաստած թակարդը ինկաւ։ Ճաբոնցիք ցիրուցան եղան և մէկ սպաննել ունեցան։ Վիճուի քորէական զօրքերուն հրամատարը հաւանեցաւ զէնքերը յանձնել և իր զօրքերը արձակել, միայն 20 զինուոր մարդ պահելով։ Մանչուրիոյ մէջ ժողովուրդը շատ հանդարտ ընթացք մը ունի։ Առնուած տեղեկութեանց նայելով, ճաբոնական զօրքեր ցամաք ելած չեն Կէնսանի հիւսիսային կողմը։

ԹԻԷՆՑԻՆ.—Ռուսներ կը ծանուցանեն թէ ծանր անկարգութիւններ ծագեցան Չին և Պեյժ երկաթուղիին անցած երկրին մէջ, (Շան-Սի նահանգին մէջ) մասնաւորաբար Ցեչան և Լուանկան քաղաքներուն մէջ։ Երկաթուղիի պաշտօնեայ 20 օտարականի համար մտահոգութիւն կը տիրէ։ Այս անկարգութեանց պատճառը յայտնի չէ դեռ, բայց զրոյց կայ թէ ծագում առած են իտալացիի մը չինացի մը սպաննելէն։

ՊԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Պաշտօնապէս կը հերքուի այն զրոյցը թէ Ռուսները Բորթ Արթուրը պարպեր են եղեր և ճաբոնական զօրքերն ալ գրաւեր են զայն։

—Կը հաստատուի թէ մեծ դուքս Սերկէյ Միխայէլովիչ Մանչուրիա պիտի երթայ Մարտի վերջերը։

ԲԱՐԻԶ.—Ճաբոնական դեսպանատան մէջ կը յայտարարուի թէ ճիշդ չէ որ ճաբոնական նաւային կցորդը հոն կանչուած ըլլայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Սէուլէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Եալու գետին սառերը սկսած են հալիլ։

—Թոքիոյէ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ճաբոնական 12 փոխադրանաւեր տեսնուած են Լիաօդունկ ծովածոցին մէջ, որոնց նպատակակէտն է Նիուչուանկ։

ՎԻԷՆՆԱ.—Բանակին ընդհ. քննիչ Իշխան Լուի Վինտիշկրեց մեռաւ։ Ծնած էր Վիէննա, 1830 Մայիս 13ին։

ԹԱՆՃԷՐ.—«Քէօլնիշէ Ցայթունկի» թղթակից Մ. Կինդէր, Ֆէսի շրջակաները պտոյտ մը կատարած միջոցին անյայտացած է։ Կը վախցուի որ Պէրպէրներուն կողմէ սպաննուած ըլլայ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԾԵԾ ՈՒՏՈՂ ՎԱՐԺՈՒՀԻ ՄԸ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Այս անգամ ալ Աղջկանց Որբանոցին վարժուհիներէն մէկն է որ Հիւանդանոցին մէջ բոյն դնող քանի մը պաշտօնեաներու քմահաճոյքներուն կը զոհուի և առարկայ կը դառնայ անօրինակ նահատակութեան մը, որ... ծեծով կը վերջանայ։

Տարածուած լուրերուն նայելով, Հիւանդանոցին գրեթէ բոլոր պաշտօնէից պարէթներուն ջիղերը ոտք հանող այս խնդիրը հետեւեալ պարագաներու տակ տեղի կ'ունենայ։

Երիզացի Հայկանոյշ Ծարուխեան անունով որբ աղջիկ մը, որ իր ուսումը այդ հաստատութեան մէջ առած է առջէն, վերջին տարիներու մէջ, դպրոցին շրջանը աւարտելէ ետք, դասատուական կարգուի հոն։

Այս տարի, Տիկնանց Խնամակալութեան վերջին կարգադրութիւններուն համաձայն, կը հրաժարեցուցուի այդ աղջիկը պաշտօնէն և նախընթաց շաբաթ օր հրահանգ կը տրուի իրեն որպէս զի կանանց ծերանոցը փոխադրուի, հոն մնալու համար։

Ասիկա բարոյական հարուած մը

կ'ըլլայ խեղճ որբուհիին համար, որ չը կրնալով հանդուրժել իրեն եղած այս նախատինքին, կը մերժէ, փրկելու համար աստիլ իր արժանապատուութիւնը աշակերտուհիներուն քով։

Միւս կողմէ որբանոցին բոլոր աղջիկներն ալ այս առաջարկէն բոլորովին այլայլած եղած, կը թախանձեն Հիւանդանոցի Տեսչութեան որպէս զի քովերնին մնայ իրենց դաստիարակուհին։

Տնօրէնը, որ կ'երեւի թէ իրեն տրուած ամէն հրահանգները գործադրելու փութկոտութիւնն ունի, առանց անոնց աղերսներն ու լացերը նկատողութեան առնելու, թեւէն կը բռնէ խեղճ վարժուհին եւ ծեծելով, հրմշտկելով կանանց ծերանոցը կը փոխադրէ զայն։

Ասոր վրայ Հիւանդանոցին մէջ խուճապ մըն է կը տիրէ եւ հազիւ կարելի կ'ըլլայ տիրող անկարգութիւնները զսպել։

Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը, որուն գիտակցութիւնովը չէ բնականաբար հրահանգին այսօրինակ ապօրինի գործադրութիւնը, անշուշտ պէտք եղածը ի գործ պիտի դնէ միանգամ ընդ միշտ առաջքը առնելու համար այս անտեղութիւններուն, որոնք հաստատութեան համբաւը կուգան աղարտել իրենց շարունակական գոյութիւններով։

*** Միւս կողմէ նամակ մը ստացած ենք որով խեղճ որբուհիները կը գանգատին այս խստաշունչ օրերուն մէջ պաղ ջուրով լոգանք ընել ստիպուած ըլլալնուն համար։ Փետր. 20ի օրը կէսօրէ վերջ 120 աղջիկ բաղնիք կը տարուին եւ կը պահանջուի որ մինչեւ իրիկուան ժամը 7 (Ը. Ե.) անոնք հոն մնան։

Ասոնցմէ 35-40 աղջիկ, ամէնքն ալ 14էն 16 տարեկան, պաղ ջրով միայն կը լուացուին, որովհետեւ ջուրը տաքցած չէր եւ ոմանք ալ ստիպուած կ'ըլլան բնաւ չի լուացուելու։ Զարմանալի է որ երբ 120 հոգի կանուխէն բաղնիք կ'առաջնորդուին, կանխահոգ ոչ մէկ միջոց ձեռք կ'առնեն Հիւանդանոցին պաշտօնեաները։ Ի՞նչպէս ջուրը առաջուընէ տաքցուած չեն ըլլար, ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ տնօրէնը եւ կամ պաշտօնեաները անտարբեր ընթացք մը կը տանին բաղնիքի պէս կանանց համար կենսական խնդիրի մը համար որ ամէնէն աւելի առողջապահիկ զգուշութիւններ կը պահանջէ։ Այդ որբուհիներէն երբ վաղը միւս օր հիւանդներ պատահին, ո՞վ պիտի ըլլայ պատասխանատուն։ Չէ՞ մի որ նորէն Հիւանդանոցը պիտի սուժէ։ Իմացածնուս նայելով անոնցմէ շատերը գրեթէ տկարացած, ոմանք հազ ունին եւ ոմանք ալ հարբուխ, ուրիշներ ալ կողերու ցաւ։ Կ'ըսուի թէ անոնցմէ մէկը որ արդէն տկարակազմ էր, այս անզգուշութիւններէն հիւանդացած արիւն կը թքնէ։

Ու՞ր մնացին Տիկնանց Խնամակալութեան անդամուհիները որոնք մասնաւորաբար այդ Որբանոցին հոգը յանձն առնելու պատրաստակամութիւն կը յայտնէին։

Տարակոյս չկայ թէ անտեղութեանց այս բոլոր մանրամասնութիւններուն չի կրնար գիտակից ըլլալ Հիւանդանոցի Պատ. Հոգաբարձութիւնը։ Այդ հաստատութեան գլխաւոր պաշտօնէութեան անթերի եւ միա՛կ պարտականութիւնն է առիթ չի տալ ասանկ տգեղ երեւոյթներու։ Եթէ Տեսուչը կարողութիւն չունի բաղձացուած վիճակին մէջ պահելու Հիւանդանոցը, ի՞նչ անունով պաշտօն կ'ունենայ հոն։

Այս է որ ուշադրութեանը կուզենք յանձնել Պատ. Հոգաբարձութեան։

ԳԻՍԱԿ

ԿԵՏԻԿ-ՓԱՇԱՅԻ Թաղ. Խորհուրդը իր ութամսուան պաշտօնավարութեան տեղեկագիրը մատուցած է Պատրիարքարան. այդ տեղեկագրէն կը տեսնուի թէ 1337 ղրշ. պարտք մը թողած է՝ վճարելով սակայն 7000 ղրշ.ի պարտք մը՝ զոր իր նախորդէն ժառանգած էր։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը օրհնութեան կոնդակ մը ղրկեց Պալաթու դպրաց դասու Դպրապետին։

ԳԱՄԹԷՄՈՒՆԻԻ Պատր. Փոխանորդ Տ. Գրիգորիս Վրդ., նկատելով որ տեղւոյն մանչերու վարժարանը չորս կարող անձերէ բաղկացեալ Հոգաբարձութիւն մը ունի, որ երկար ժամանակէ ի վեր կ'աշխատի կրթ. գործին, անոնց հետ համախորհուրդ չորս անդամէ բաղկացեալ Տիկնանց Խնամակալութիւն մըն ալ կազմած է աղջկանց վարժարանին համար։ Խնամակալուհի տիկինները եռանդեամբ գործի սկսած են եւ որոշած են նաեւ Մանկապարտէզ մը հաստատել բաժանորդագրութեամբ։ Տ. Գրիգորիս Վրդ. եկեղեցիին բեմէն յորդորած է նաեւ ժողովուրդը որ իր նպաստը չզլանայ, քանի որ դպրոցին ուսուցիչները բաւական ատենէ ի վեր ամսական առած չեն։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ Ս. Խաչ եկեղեցիին Թաղ. Խորհուրդին անդամներէն Գէորգ էֆ. Թորգոմեան իր հրաժարականը մատոյց Ս. Պատրիարք Հօր, որ մերժեց։

ՊԱԼԱԹՈՒ Դպրաց Դասը իր 11 տարուան գործառնութեանց հաշուեցոյցը ղրկած է Պատրիարքարան։

ԲԱՆԿԱԼԹԻԻ Ս. Լուսաւորիչ Թաղին բնակիչները դիտողութիւններու տարափ մը կը տեղացնեն այս միջոցիս եկեղեցիին պաշտօնէութեան նկատմամբ, որ թոյլ վերաբերում մը ցոյց կուտայ վերջերս իր պաշտօնին պահանջումներուն մասին։ Այսպէս, գիշերները՝ ամբողջ եկեղեցին յանձնուած է ծեր եւ խուլ ժամկոչի մը, որ ի պահանջել հարկին, հազիւ կրնայ տեղէն շարժիլ։ Անցեալ գիշեր, Թաղին բնակիչներէն մէկուն մահուան առթիւ, մեռելին տէրերը գիշերուան ժամը 2ին եկեղեցի կը փութան որպէս զի ժամկոչին իմաց տան եւ հանգուցեալը փոխադրուի եկեղեցի։ Ի զուր մարդիկը դրանը զանգակը կը հնչեն ու կը հնչեն, ոչ ոք կը պատասխանէ։ Ժամեր ետքը, երբ մարդիկը ալ յուսահատ իրենց տան ճամբան ձեռք առնել կը պատրաստուին, ժամկոչը վերջապէս կ'արթննայ քունէն եւ կուգայ դուռը բանալ։ Տարակոյս չի կայ թէ ասով չենք պահանջեր որ ժամկոչը մինչեւ լոյս արթուն հսկէ եւ դրանը տակ սպասէ ժամերով։

Անտեղութեան առաջքը առնելու համար սակայն, պէտք է որ այդ եկեղեցիին մատակարարութիւնը ստանձնողները գոնէ ազդու զանգակիկ մը շինել տան դրան, որպէս զի ժամկոչը կարելի եղածին չափ շուտ իմանայ զանգակին ձայնը ու փութայ իր պաշտօնին, եւ կամ ժամկոչին ականջը բժշկել տան։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍԿԻՒՏԱՐԻ ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Ս. Պատրիարք Հայրը, որ յառաջիկայ կիրակիին համար հրաւիրուած է քարոզ խօսիլ Ս. Խաչ Եկեղեցիին մէջ, իր հոգեշահ վարդապետութեանց աւարտումէն ետք Թաղ. Խորհրդարանին մէջ բաւական գործ կամ աշխատութիւն պիտի ունենայ։ Բուէով ընտրուած անդամներէն Տէմիրճիպաշեան Գարեգին, եւ Գէորգ Թորգոմեան էֆէնտիներուն հրաժարումին վրայ, նոր հրաժարական մըն ալ կ'աւելնայ։ Թէլեան Բարթող էֆ. ալ հրաժարական մատուցած է Ս. Պատրիարք Հօր, բայց պատճառաբանել, ինչպէս Ատենապետ Թորգոմեան էֆ.ին հրաժարականը։ Այս իրարու յաջորդող հրաժարականներուն բուն պատճառները անծանօթ են մեզի, բայց կ'երեւի թէ Թաղ. Խորհրդոյ վհատութիւն պատճառելու բնութիւնը ունին, որովհետեւ ուրիշ հրաժարականներու կասկածը կայ։

Կը յուսանք թէ Ս. Պատրիարք Հայրը, բոլոր անդամներուն ներկայութեան, պիտի յաջողի բառնալ թիւրիմացութիւնները, որպէս զի Թաղ. Խորհուրդը ըստ առաջնոյն վարէ իր պաշտօնը, եւ առժամանակեայի հարկ չմնայ։ Թէլեան էֆ. շատ կարեւոր ոյժ մըն է նոյն Խորհուրդին մէջ, եւ չենք կարծեր որ խիստ զօրաւոր պատճառներ ունեցած չըլլայ իր որոշումը տալու համար։ Ցաւալի է որ Թաղ. Խորհրդոյ ծոցին մէջ այս անպատեհ պառակտումը տեղի կ'ունենայ Զատկի տօներուն վրայ, երբ դպրոցին եւ եկեղեցիին համար նիւթական եւ բարոյական ծառայութեան պէտքը ամէն ժամանակէ աւելի զգալի է։

ԻՐԱԶԵԿ

ԳԱՆՈՆԱԳԻՐ
ԴԱՍՈՒՑ ԴՊՐԱՑ
ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ԵՒ ԱՅԼՈՑ ԵԿԵՂԵՑԵԱՑ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼՍՈՅ

ՆՊԱՏԱԿ

Ա.— Մայրաքաղաքիս Մայր եկեղեցւոյն եւ ուրիշ Եկեղեցիներուն մէջ եկեղեցական երգեցողութիւնները եւ դպրութեան վերաբերեալ արարողութիւնները անձնուիրաբար կատարել, երգեցողութեանց կանոնաւորութեան եւ զարգացման աշխատիլ, Դպրաց դասուն յառաջդիմութեան օգնել եւ Եկեղեցւոյ պայծառութեան գործակցիլ։

ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ

Բ.— Որ եւ է եկեղեցւոյ մէջ Դպրաց դաս մը կանոնաւոր կազմութիւն ունենալու համար գոնէ տասը դպիր անդամներ պիտի ունենայ։

Գ.— Դպրաց դասու անդամ ըլլալու համար պէտք է. 1. Գոնէ տասնեւութը տարեկան ըլլալ. 2. Նախակրթական ուսում ունենալ. 3. Եկեղեցական երգեցողութեանց եւ արարողութեանց գոնէ տարիէ ի վեր յաճախած եւ վարժուած ըլլալ. 4. Պարկեշտ վարքով եւ կանոնաւոր կենցաղով ապրած ըլլալ. 5, Դպրաց դասուն Տնօրէն խորհրդոյ կողմէն ընդունուիլ. 6. Պատրիարքի կողմէն հաւանութիւն ստանալ։

Դ.— Անոնք որ տակաւին վարժութեան համար կամ լոկ պատահաբար եկեղեցական երգեցողութեանց կը մասնակցին, դպրաց դասուն ո՛չ անդամներ՝ այլ ընկերակիցներ կը համարուին։

Ե.—Դպիր անդամներն չորս փոքր աստիճաններ կ'ստանան Կրօնական Ժողովոյ հաւանութեամբ եւ Պատրիարքի հրամանով։

Զ.—Դպրաց դասուն մէջ Երիցագոյն կը համարուին անոնք որ քսանեւհինգ տարին լրացուցած են, հինգ տարի Դպրաց դասու մը ընկերակից եղած են, եկեղեցական երգեցողութեան վկայական ստացած են, կամ գոնէ իբր քաջավարժ կը նկատուին։

Է.—Դպրաց դասեր իբր Պատուոյ Անդամակիցներ կ'ընդունին եւ կ'արձանագրեն այն անձերը՝ որք արտաքին միջոցներով Դպրաց դասուն զարգացման կը նպաստեն։ Պատուոյ անդամներ մասնակից են Դպրաց դասուն կողմէ կատարուած պաշտամանց հոգեւոր արդեանց եւ հանդիսական պատուասիրութեանց։

(Շարունակելի)

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՄԵԾ. Մ. ՋԱԹԱԼՊԱՇԵԱՆ ԷՖ. — Խարբերդ.— Ստացանք ձեր 18 Թուական նամակը ներփակ փոխ-գրով, եւ թերթերը սկսանք ղրկել Բասիմի նոր վէպին առաջին թիւէն։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

15 Մարտ 1904

Ֆրանս. 3% Français)	96 10
Րէժի (Tab. Turcs)	355 —
Օսմ. Միացեալ (R. Nv. Unif.)	81 80
Երկաթուղի (Lots Turcs)	118 —
Պանք Օթթ. (Banque Ott.)	556 —
Թրանսվալ (Transvaal)	92 —

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Խարիճիյէ նէզարէթը ճէլիլէսի ուսուլը հուգուգիյէ մուշաւիրլիգի միւմէյյիզի Էվվէլի իզզ. Սէտատ պէյէ թէրֆիէն րիւթպէի Սանիյէ սընըֆը միւթէմայիզի Թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

ՆՇԱՆ

Հիւանէ խըտմէթինէ մէմուր Մէթալիբը Ամիրէ միւտիրի սաատ. Մաճհար պէյ էֆ. հազրէթլէրինէ Թէպտիլէն միրինճի րիւթպէտէն Մէճիտի.

Հիւանէ խըտմէթլէրինէ մէմուր էմլաքը Հիւմայուն գօմիսիօնը ազասընտան պաշ քեաթիպ սաատ. Հաչիմ պէյ էֆ.յէ իքինճի րիւթպէտէն Մէճիտի վէ ազասընտան օրման միւտիրի սաատ. Հէքիմեան էֆ. հազրէթլէրինէ րիւթպէի մէզքիւրէտէն Օսմանի նշանը աւիլէրի իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԻԼՄՏԱԿԱՆ ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ.— Ինչպէս գրեցինք, իլմտական 1320 տարւոյն սկզբնաւորութեան առթիւ պետական բոլոր պաշտօնարանները իրենց հաշիւները փակեցին։

1319 տարուան մէջ մաքսային ընդհ. հասոյթներուն գումարն է 2,250,000 ոսկի, նախորդէն 100,000 ոսկիի չափ աւելի։

Ոգելից ըմպելիներու եւ արմտիքի մաքսատան հասոյթը՝ 7 միլիոն ղրուշ, իսկ նախորդը 3 միլիոն ղրուշէն քիչ մը աւելի։

Ասաղծներու մաքսատան հասոյթը 814,885 ղրուշ, իսկ նախորդը 693,705 ղրուշ։

*** Հանրային Պարտքի վարչութիւնն ալ բարգաւաճ շրջան (22րդ) մը բոլորած է 1319 տարուան միջոցին։ Հանր. Պարտքի միացման գործողութիւնները գլուխ հանուեցան եւ երկաթուղիի պարտաթուղթերուն համար նոր դրութիւն մը հաստատուեցաւ։ Նոր պարտաթուղթերը յաջողութեամբ պսակուեցան, եւ արժեթղթերուն կացութիւնը աւելի գոհացուցիչ է քան միացման գործողութիւններէն առաջ։ 1903ի 100ին 4 տոկոսով փոխառութեան մասին գանձումները աւելցած են։ Պաղտատի երկաթուղիին Գոնիա— Էրէյլի գիծին 100ին 4 տոկոսով փոխառութեան գանձման ձեռնարկուած է եւ անոր յատկացուած տասանորդի տուրքերը աւելի կանոնաւոր գանձելու համար բարեփոխութիւններ եղած են։ 1901ին շրջաբերութեան հանուած փոխառութեան տոկոսը 100ին 5էն 4ի իջնելու մասին պայմանագիրը, ինչպէս նաեւ Պարտքին միացման խումբին կողմէ Կայս. Կառավարութեան ըլլալիք 1904 տարուան 100ին 4ով 2½ միլիոն անգլ. ոսկիի փոխառութեան պայմանագիրը ստորագրուած են։ Դրոշմատուրքի հասոյթները աւելցնելու համար յանձնաժողով մը կազմուած է, որ կը քննէ դրոշմատուրքի կանոնագիրը։

Վերջացող ելմտական տարիին առաջին վեցամսեային մէջ Հանր. Պարտքի գլխամասին եւ տոկոսներուն յատկացուած գումարն էր 1,411,890 ոսկի, իսկ Բ. վեցամսեայինն ալ 1,080,000 ոսկի, ամէնքը 2,491,890 ոսկի, մինչդեռ նոր որոշմնագիրին համաձայն տարեկան պէտք եղած գումարն է 2,157,374 ոսկի։ Ասիկա նախորդ գումարէն զեղչուելով կը մնայ 334,516 ոսկիի աւելցութիւն մը, որուն 100ին 75ը Կայս. Կառավարութեան պիտի մնայ, Պարտքին միացման պայմանագրին համաձայն։

Հանր. Պարտքի վարչութեան գաւառային ճիւղերուն հասոյթները զգալի յաւելում մը ունեցած են անցեալ շրջանին։

Նոյն վարչութեան հասոյթներն են, Պոլսոյ մէջ՝ 125,000, Անատոլուի մէջ՝ 1,067,000, Ափրիկէի մէջ՝ 76,000 ոսկի, համագումար՝ 1,572,000 ոսկի։ Ասոր վրայ երբ աւելցնենք Հանր. Պարտքին յատկացուած զանազան գումարները, ընդհ. հասոյթ կը գոյանայ 3,037,000 ոսկի։

*** Զկնարանին հասոյթներն ալ տարուէ տարի կ'աւելնան։ 20 տարուան մէջ աւելցած են 1,277,956 ղրուշ։ Անցեալ տարուան ընդհանուր վաճառումն է 133,216,653 ղրուշ, այսինքն նախորդէն 2,150,026 ղրուշ աւելի։ Այս վաճառումներուն վրայ կառավարական մաքսատուրք գանձուած է 3,228,155 ղրուշ. Նախորդէն 546,161 ղրշ. աւելի։

Դրոշմատուրքի հասոյթ գոյացած է 4,369,403 ղրուշ, մինչ նախորդն էր 3,995,725 ղրուշ։

Աղի տուրք՝ 608,148 ղրուշ, մինչ նախորդն էր 756,430 ղրուշ։

ԿԻՐԱՍՈՆԻ մէջ մաքսային պաշտօնարան մը պիտի հաստատուի, առեւտրական գործառնութեանց ընդարձակուելուն պատճառաւ։

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ նոր դեսպան Տը Պիլանտ կոմս Բշ. օր Պոլիս կը հասնի։

Գ. ՋՈՐԱԲԱՆԱԿԻՆ մէջ պաշտօնավարելու համար, Բժշկ. Վարժարանին շրջանաւարտներէն հինգ զեղագործներ Սելանիկ ղրկուեցան։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Կայս. Թանգարանին վարչութիւնը լուր առաւ թէ Մէրսին-Ատանա երկաթուղիի ընկերութիւնը, սալաքար հանելու պատրուակով պեղումներ կը կատարէ Այաշի աւերակներուն մէջ։ Այդ առթիւ հրաման տրուեցաւ քննութիւն մը բանալ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՍՆԱՆԿ.—Մովային առեւտր. դատարանը սնանկ հռչակեց Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, վաճառական Ալֆոնս Հէգէրը։

ՑՈՒՍԱՀԱՏ ՄԸ.—Աւստրիական հպատակ Իգիտոր Ռօզէնթալ, 30 տարու, առջի օր րէվոլվէրի հարուած մը պարպելով քունքին անձնասպան եղաւ, Ղալաթիա, Գումպարաճը Սօգուքի իր բնակած արարթըմանին մէջ։ Իգիտոր արկղակալն էր Պոլիս, Ապուտ էֆ. խանը, Սիկֆրիտ Ատլէր սեղանաւորական տան։ Չեղծումներէ կասկածուեցաւ նախ, բայց հաշիւները ճիշդ էին։ Ժամանակէ մը ի վեր տըխուր էր եւ ձգած նամակին մէջ կ'ըսէ թէ անձնասպանութեան շարժառիթը ծանօթ է ծնողքին։ Սիրայի՞ն խնդիր մը անշուշտ։

ՄԱՀԱՑՈՒ ԱՐԿԱԾՆԵՐ.—Հայտարփաշայի քարափին վրայ առջի առտուն վայրաշարժ մը փորձ կատարած ատեն կոխոտեց ցորենի մթերանոցին գործաւորներէն Իմամը, որ անմիջապէս մեռաւ։

—Տիվրիկի մէջ Պետրոս անուն Ասորիի մը զաւակը երբ հրացանին հետ կը խաղար, զէնքը յանկարծ կրակ առնելով գնաց մխուեցաւ մօրը կուրծքին։ Հէգ կնոջ մահը վայրկենական եղաւ։

ՊԷՐԱՅԻ ՍԻՐՔԸ
(CIRQUE DE PÉRA)

Նէլսոն լը Ֆոլէի խումբը իր սպասած յաջողութենէն աւելին գտաւ եւ Սիրքի Տնօրէնը ամէն օր մեծ հոգածութեամբ կը կազմակերպէ ամէն գիշերուան երեկոյթներն ալ։ Խուռն բազմութիւն մը կայ ամէն գիշեր եւ հասարակութիւնը շատ գոհ է տեսնելով այս ապշեցուցիկ փորձերը։

Այս գիշերուան դիւանագիտական երեկոյթին մէջ նոր արուեստագէտներ բեմ պիտի գան։ Պիտի ներկայացուի մասնաւորապէս Մ. Ֆոլէի մէկ մնջկատակը, որ 50 անգամ յաջորդաբար ներկայացուած է Փարիզի Օլիմբիա թատրոնին մէջ։ Նաեւ Երիտասարդ Անգլուհիները նոր պալէթօ եւ շատ մը ուրիշ խաղեր, որովանախսօտութիւններ են.։

* *

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ՄԷՋ

Սիրքի այս նոր խումբը, հինգշաբթի գիշեր ալ պիտի խաղայ Գատըգիւղի Զմեռնային Թատրոնին մէջ, մասնաւոր եւ ճոխագոյն յայտագրով մը։ Գատըգիւղցիք, որոնք իբր թատերասէր գնահատելի համբաւ մը ունին, անշուշտ պիտի օգտուին այս առիթէն, վայելելու համար զբօսալի ժամանց մը եւ հիացում առթող ձեւափոխութիւններ, պարեր, մնջկատակ ևն.։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Երէկ գիշեր ուշ ատեն հեռագրական գործակալութեանց կողմէ մեզի ղրկուած են հետեւեալ հեռագիրները.—

ԼՈՆՏՈՆ, 15 Մարտ.— Ճափոնական Նախկին Նախարար Թույէնմացու, որ նոր հասաւ Լոնտոն, կը հերքէ Ճափոնական փոխառութեան մը մասին բանակցելու պաշտօն ունենալը։

—Հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ Ճափոնական զօրախումբեր գրաւած են Տալնին։

ԲԱՐԻԶ, 15.— Կը ծանուցուի թէ մօտ օրէն Ֆրանքօ-անգլիական նոր դաշնագիր մը պիտի ստորագրուի, որ նպատակ պիտի ունենայ առաւելապէս ամրապնդելու երկու երկիրներուն միջեւ այժմու յարաբերութիւնները։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Օտար Թուղթերը կը մնան իրենց նախկին վիճակին մէջ, իսկ Օսմ. Թուղթերը կարեւոր բարձրացումներ կ'ունենան, եւ նոյն իսկ Եւր. հեռագիրներու գիներէն ալ աւելի կ'արժեն հոս։

—Սատրեւ Թուանշաններու ցանկին մէջ Օսմ. Պոնսօլիտի սակը՝ կտրոնը զեղչուած գիներով հրատարակուած է, մարտ 1ի կտրոնը վճարուած ըլլալով։

—Ղալաթիոյ Սակարանին 15օրեայ լիքիտասիօնը երէկ կատարուելով 1000 իւնիւֆիյէի համար 90 ղրշ. եւ Երկաթուղւոյ հատին 1 ֆրանք տէբօռ որոշուեցաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

2/15 Մարտ 1904

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ	
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	87.—
Ամէնէն բարձր գինը	87.13
» վար գինը	86.09
ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ	
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	118.—
Երէկուան բարձր գինը	118.37
» վար »	115.62
Ռուսական	92.75
Ճափոնական	63.25
Քարափ	506.
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն	281.—
Պանք Նաս. Կրէս.	429.
Թրամվայի Բաժնեթուղթ	5.90
Րէժիի պարտաթուղթ Ֆրանք	354.
Անատոլ. Երկ. բաժնեթ. Ա.Ո.	11.35
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	4.70
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ	
Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն	ղշ. փր.
Մէճիտիյէ արծաթ	108.15
Անգլիական ոսկի	110.02
Ֆրանսական ոսկի	87.14
Քրիմեց	51.04
Նոր մէթալիք	104.35
Բօլ	90.10
Բուպլի թղթադրամ	8.62
Լոնտոն 3 ամիս	110.20¼
Բարիզ »	22.66

Կարդալ Դ. Երես «Ինիօն» Ապահովագրական Ընկերութեան ազդը

„ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 28

Երկու Օրօրոցները

ՎԷՊ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ-ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Հեղինակ ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ — Թարգմանիչ ԳԷՈՐԳ ՍԻՄՔԷՇԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԿՈՅՐԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

9.

Ֆանժի վերջնականապէս որոշած էր ամէն կապ խզել Լիւսըռոլ ընտանիքին հետ։

Իր սիրտը վրէժխնդրութեան կրակովը վառած, կ'ուզէր ամէն չարիք հասցնել Էտուարտի, որ իր բոլոր յոյսերը ի դերեւ հանած էր այսպէս, այդ մեծագումար հարստութեան միակ տէրը դառնալով։

Մաթիլտի հայրը չէր մտածեր անգամ թէ իր այս որոշումը անողորմաբար պիտի խորտակէր իր դժբախտ աղջկան կեանքը, եւ թէ երկու անմեղ էակներ պիտի զոհուէին անմիտ ու չարաչուք ատելութեան մը։

Իրեն համար յաղթանակ մը պէտք էր, եւ միտքը դրած էր ամէն միջոցի դիմել իր նպատակին հասնելու համար։

Ուստի, անմիջապէս նամակ մը գրեց Էտուարտի հօր, եւ քանի մը ցամաք տողերով յայտնեց թէ Էտուարտի եւ Մաթիլտի ամուսնութիւնը անկարելի դարձած էր ինչ ինչ պատճառներով։

Երբ պարոն Լիւսըռոլ այս տարօրինակ նամակը կարդաց, ծանր վիրաւորանք մը զգաց իր արժանապատուութեան դէմ, եւ անմիջապէս Էտուարտի յանձնեց զայն։

Երիտասարդը բոլորովին այլայլեցաւ, եւ նամակը մատներուն մէջ դարձնելով,

—Բայց անկարելի բան է ա՛ս, գոչեց դեռ դեղին կտրած։ Գործին մէջ սխալ մը կա՛յ անպատճառ։ Մօրեղբայրս զիս մեռցնելու չափ անգութ չի կրնար ըլլալ։

—Սիրելի՛ս, պատասխանեց հայրը հանդարտ դէմքով մը, յուզուելու բան չկայ։ Մենք Ֆանժին նոր չէ՛ որ պիտի ճանչնանք։ Իր գործերուն մէջ հաշիւ եւ ողջմտութիւն գտնել չի գիտեր։ Խելքին ինչ որ փչէ, ա՛ն կ'ընէ։

—Ո՛չ, ո՛չ, պոռաց Էտուարտ յուսահատաբար, չեմ կրնար հաւատալ որ մօրեղբայրս մեր դժբախտութիւնը պատրաստել ուզէ իր ձեռքով։ Պէտք է որ անմիջապէս իրեն դիմենք եւ իրողութիւնը իմանանք։

—Զիս մտիկ ըրէ, Էտուա՛րտ, յարեց պարոն Լիւսըռոլ միշտ նոյն ծանրութեամբ, դուն չես ճանչնար դեռ Ֆանժին։ Իր յամառութիւնն ու ինքնահաւանութիւնը առակի կարգ անցած է։ Եթէ բան մը ընել որոշէ, իր ամբողջ կեանքը վտանգի տակ կը դնէ։

—Բայց, հա՛յր իմ, պէտք է միտք բերել Մաթիլտի վիճակը։ Խեղճ աղջիկը հիմակ յուսահատ կացութեան մը մէջ է։

—Ատ բնակա՛ն է։ Բայց Մաթիլտ գիտէ թէ մենք զինքը կը սիրենք եւ կը պաշտպանենք։ Այս համոզումը կրնայ զօրաւոր ոյժ մը ըլլալ իրեն եւ սրտապնդել զինքը։

—Լաւ չըլլա՞ր որ ես անձամբ երթամ տեսնուելու մօրեղբօրս հետ։

—Ո՛չ։

—Ինչո՞ւ....։

—Նախ սա՛ պատճառով որ պարապ տեղը պիտի կրես այդ յոգնութիւնը, վասն զի Ֆանժի չպիտի ընդունի քեզի։ Ասկէ զատ Ֆանժիի զայրոյթը աւելի եւս պիտի գրգռած ըլլաս մեզի դէմ։ Խոհեմութիւնը կը պահանջէ ուրեմն որ ժամանակ մը սպասենք, մինչեւ որ Ֆանժիի բարկութիւնը թեթեւնայ քիչ մը։

—Բայց գոնէ երկու բառով իրողութիւնը ծանուցանենք Մաթիլտի, որպէս զի խեղճ աղջիկը մտատանջութենէ ազատի։ Պէտք է ինք գիտնայ թէ մեր սէրը միշտ նոյնն է իրեն համար։

—Գաղափարդ ազնուոր է՛, բայց վստահ եղիր որ Ֆանժի պիտի բռնէ նամակդ եւ պիտի պատռէ։ Ինչպէս որ ըսի, ասանկ պարագաներու մէջ խոհեմութեամբ գործելու է։ Սպասելու է որ Ֆանժիի զայրոյթը փարատի քիչ մը։

—Ա՛խ, Տէ՛ր Աստուած, ո՞ւրկէ ալ ելաւ այս ժառանգութեան խնդիրը։ Այդ ցնդած պառաւը ո՞ւրկէ ուր իր հարստութիւնը ինծի կտակելու գաղափարը ունեցաւ։

—Այդ մասին ալ մօրեղբայրդ է յանցաւորը։ Քանի տարիներէ ի վեր ա՛յնքան շատ խօսեցաւ այդ պառաւին ոսկիներուն վրայ, որ ան ալ նեղանալով ժառանգութենէ զրկեց զինքը։

—Բայց, սիրելի՛ հայր, չի՞ կրնար ըլլալ որ ես հրաժարիմ իմ ժառանգութեան իրաւունքներէս, եւ ամբողջ գումարը մօրեղբօրս թողում։ Փա՛ռք Աստուծոյ, մեր հարստութիւնը կը բաւէ մեզի։

—Ատ ալ ազնուոր գաղափար մըն է տղա՛ս, բայց մօրեղբայրդ ա՛յնքան հպարտ է որ պիտի մերժէ ասանկ կարգադրութիւն մը։

Երիտասարդը գլուխը ծռեց տրտմութեամբ։

Համոզուած էր թէ իր հօրը խօսքերը ճշմարտութիւններ էին։

Շաբաթ մը անցաւ այսպէս։

Էտուարտ օրէ օր կը նիհարնար եւ կը հիւծէր։

Պարոն Լիւսըռոլ կը զգար թէ իր զաւակը ծանրապէս կը տառապէր եւ թէ այս վիճակը կրնար անդարմանելի չարիքներու յանգիլ հետզհետէ։ Ուստի, իր բոլոր ազդեցութիւնը բանեցուց, եւ յաջողեցաւ օտար դեսպանատան մը մէջ կարեւոր պաշտօն մը ճարել անոր համար։

Էտուարտ բնաւ տեղեկութիւն չունէր այս դիմումներէն։

(Շարունակելի)

"ՄԱՆԶՈՒՄԷ,,Ի ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ

3 Mars 1904 47

ԼԱՓԱՌՈՂՈՅՊՆ ՈՄԻՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԱ.

Տիկին Վիտալ երբ Սավարին նշմարեց արագ առաջ եկաւ, յանդիմանելու համար անչուշտ որ այսպէս, հակառակ հրամաններուն իր դուռը կը բռնադատէր և իր քովը կուգար։ Բայց Ֆրիտասարդը ժամանակ չձգեց անոր խօսելու և Ճիւլիայի ձեռքերը բռնելով, անանկ ձեւով մը որ ան չկրնար ազատիլ այս գրկախառնութենէն, սաստիկ զայն որ մտիկ ընէ զինքը։ Բաւ ինչ որ կրնար տուն տալ ամէնէն անկարգ և ամէնէն եռանդնաբորբոք կիրքը։

—Բեզմով և քեզի՛ համար միայն կ'ապրիմ, գոչեց, առանց քեզի ինքզինքս պիտի մեռցնէի։ Կեանքս զզուելի կ'երեւայ ինծի, հոգի չմնաց վրաս, անօգուտ էակ մըն եմ։ Մեղապարտ, խոստմնազանց և՞ ինքզինքդ՛ս կը վախնամ...։ Դիմացէք վրաս, կրնաք նորէն կեանք տալ ինծի։ Ձեր մէկ ակնարկը ինծի պիտի ամոքէ, անուշ բառ մը, ժպիտ մը, քաղաքերութիւն մը և ա՛յն ատեն տէր պիտի ըլլամ չուսեցած բոլոր առաքինութիւններուս։ Առանց ձեզի տեսնելու, անցուցած մէկ շաբաթս դա՛ր մըն է ինծի համար, տիկին, դա՛ր մը...։ Եթէ գիտնայիք թէ ո՛րքան տառապեցայ սա ժամանակամիջոցին մէջ...։ Այն վայրկեանին, երբ ձեզի վարագոյրներուն ետին տեսայ, քաջութիւնս, ուժերս ամէնքն ալ անհետ եղան։ Կարծեցի թէ վայրագութիւն մը պիտի գործէի։ Ախ, ո՛րքան դժուար է ապրիլը երբ մարդ դժբաղդ է և ո՛րքան դիւրին անձնասպան ըլլալը...։ Մեռել դարձած էի, չէ՞։ պէտք էր որ գութերնիդ շարժէի...։ Բայց ինծի մտիկ չէք ըներ, անփո՛յթ կը կենաք, տա՛ս երբ իմ ցաւերս կուլամ, երբ սիրտս ամբողջ կը պարզեմ։ Մտիկ ըրէք ինծի տիկի՛ն, Աստուծո՛յ սիրուն, մտիկ ըրէք։ Խնդիրը լուրջ է, կը վտանգեցնեմ։ Ինչ չահ կրնամ ունենալ ձեզ խաբելու մէջ...։ Կ'երդնում որ լուրջ է խնդիրը, կը տառապիմ, չափազա՛նց կը տառապիմ...։ Մարդ մը որ կը տառապի, մարդ մը որ կ'արտասուէ, ինչպէս ես հիմա կ'արտասուեմ, պէտք է որ գութի արժանի ըլլայ...։

Սավարի դագրեցաւ խօսելէ, արձունքները խեղդեցին անոր ձայնը։

Ճիւլիա ապշած էր այս լեզուին դիմաց, որ բոլորովին նոր էր իրեն համար։ Իր ամուսինը խօսած էր իրեն սիրոյ լեզուն, բայց ասիկայ կիրքին ու տարփանքին լեզուն էր, զոր նոր կը լսէր։

Սավարի շարունակեց.

—Եթէ մտքերնիդ դրած էիք այդչափ չուտ հեռանալ ինձմէ, ինչո՞ւ ինծի ընդունեցիք, ինչո՞ւ սիրալիր վարմունք մը ցոյց տուիք...։ Չէի՞ք նշմարեր որ կամաց կամաց կը բռնուէի ձենէ, աչքերուս մէջ չէի՞ք կարդար որ ձեզի կը սիրէի... ա՜խ, կին մը չի խաբուիր այդ բաներուն մէջ. ան իր սիրուած ըլլալը զգալու համար պէտք չունի որ անպատճառ մէկը ծունկի նեստուի իր առջեւ և «կը սիրեմ քեզի» գոչէ։ Գիտէք թէ սիրտս ա՛լ ինծի չպատկանիր, զայն ձեզի տուի և դուք ընդունեցիք, ըսի արդէն։ և դուք իրաւունք չունիք քամահաճորէն իմ սիրտս յոչնչելու։ Ի՞նչ ըրի ես ձեզի, ինչ սխալ գործեցի ձեզի նկատմամբ... ոչի՛նչ։ Ուրեմն ներելի է ինծի ձեզի ըսել. «Այսօր ինծի նկատմամբ անիրաւ կը գտնուիք, ինչպէս եղաք ասկէց առաջ ալ»։

—Անիրա՛ւ եղայ, ըսաւ Ճիւլիա քաղցրութեամբ։

Կինը անկեղծ և ճշմարիտ էր այդ վայրկեանին։ Համոզուած՝ Սավարիի մեղապարտութեան, հնազանդ՝ Վիպէոի ազդեցութիւններուն, հաւատալով թէ նուիրական պարտք մը կը կատարէ, տիկին Վիտալ հաւանած էր խաղալ իրեն անարժան կատակերգութիւն մը, որ հակառակ էր իր ուղղամիտ, պատուաւոր և անկեղծ բնութեան։ Բիւրեղ բիւրեղ ինքզինքը կորնցուցած էր այս ձեռնարկին զգուելի կողմին և վտանգներուն վրայ։ Իր ըրած թողածին մէջ կրքոտ, Ճիւլիա հասած էր հոն ուր իր դերը իրը ճշմարիտ կ'ուներ։

Բայց ժամանակէ մը ի վեր իր համոզումները յեղաշրջուած էին, սկսած էր տարակուսիլ Սավարիի մեղապարտութեան վրայ։ Ինքնիրենը կ'ըսէր թէ ան յանցաւոր չէ և թէ իր խաղացած խաղը գարշելի բան մըն էր։ Սավարի իրաւունք ունէր զինքը դատապարտելու, գանգատելու և առատապանքներուն պատճառ բռնելու։ Եւ արդեօք դարմանելիք անիրաւութիւններ չունէ՞ր անոր նկատմամբ։

Երբ այս մտածումները կ'անցնէին Ճիւլիայի միտքէն, Սավարի իր կարգին կը վարանէր։ Ճշմարտապէս սիրող էրիկ-մարդուն միտքը կը չփոթի սիրուած կնոջ քով։ Իր փափկութիւնները, իր սովորական անառակութիւնները ալ գործի վրայ չեն ըլլար։ Այդ պարագային մէջ, այխարհիս մնծագոյն ձախաւորութիւնները, անհերելի սխալները կը գործէ և չկրնար օգտուիլ հակառակորդին սխալներէն։ Սավարի որ անուն չունցած էր ցարդ կնահաճութեան մէջ, Ճիւլիայի հետ դէմ դէմի եղած միջոցին կորսընցուցած էր իր նախկին կարողութեան բարձրութիւնը։ Այսու հանդերձ կիրքի մէջ լուսարձակումներ կան։ Ցանկարծ այն ամպերը որոնք տեսողութիւնը կը ծածկեն, կը ցրուին, պայծառ և որոշ կ'ըլլայ ամէն բան։ Այն ատեն կ'ըսեն. «Հոս, պէտք է յարձակիլ», և վայրկեան մը ետք կը վարժուին մինչեւ որ երկինքը դարձեալ մթնայ։

«Անիրաւ եղայ, իրա՛ւ է» ըսած էր Ճիւլիա։ Ուրեմն Ճիւլիա կը մեղմանար, կը յուզուէր։ Սավարիի ճարտարախօսութիւնը ազդած էր իր միտքին, մանաւանդ սիրտին։ Ասիկայ քայլ մըն էր, իրա՛ւ փոքր, բայց պէտք էր գոհանալ և կարելի եղածին չափ չուտ օգտուիլ։ Կարեւոր էր մանաւանդ որ այսքան առաջացումէ ետք Ճիւլիա պատճառ չտուներ ընկրկելու։ Սավարի սակայն աւելի յանդգնութիւնով մը պէտք չէր զայն խրտչեցնէր։

Այսպէս ձեռք ձգած առաւելութենէն աւելի հանդարտած, աւելի ինքնագիտակ, ա՛լ չխօսեցաւ կիրքի լեզուն, Ճիւլիան ընկրկեցնելու վախէն։

Սավարի նստաւ անոր քովը, փորձեց համոզել զայն թէ ինք չէր կրնար զինքը մոռնալ, թէ պարտական էր ընդունիլ երբեմն և ջանալ դարմանելու այն ցաւը որմէ կը տառապէր։

Թարգմ.

Յակոբ Տէր-Յակոբեան

(Շարունակելի)

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ
ՎԿԱՅԵՑԵԱԼ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՌՈԲԱ, ՍՈՒԹԷՐԱԶԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 4
(ԹՈՂԱՏԼԵԱՆ ՍՐՄԱՐԱՆԻ ԴԻՄԱՑԻ ՓՈՂՈՑԻՆ ՄԷՋ)
ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄՍ 9ԷՆ 3 (Ը. Ե.)
Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ԳԱՒԱՌԻ ՄԵՐ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒՆ

Ցանձնարարութիւն չենք ընդունիր, մեր թերթին գործառնութիւնները սա՛ռ, չափ բաղմակողմանի են որ, անոնցմէ զուրս ոչ է զբաղում անկարելի մեզ համար. հետեւաբար երբե՛ք անհապղտիկ յանձնարարութիւն մը իսկ չենք կրնար ընդունիլ և գործադրել։

ՈՍԿԻ ՄԻԵՏԱԼ, ՈԱՐԻԶ 1900

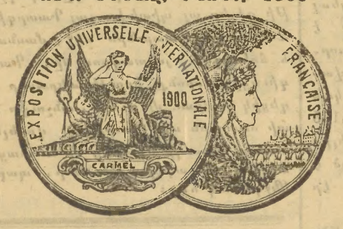

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ-ՔԱՐՄԷԼ ԸՆԿ.
ԱՆԱՐԱՏ ԳԻՆԻՆԵՐ ԵՒ ՔՕՆԵԱՔՆԵՐ
ՌԻՇՕՆ-ԼԸ-ՍԻՕՆԻ (Պաղեստին) մեծ մառանցներէն
ԱՄԷՆ ՏԵՂ ԿԸ ՇԱԽՈՒԻ. — ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
Ղալաթիոյ Քարափը, Սիրէ Ֆրանսէզ, թիւ 145—147

Բարիզի բժշկ. կաճառին բրոֆէսէօր Ժ. ԲՈՒՇԷԻ
Պոռդոյի գիտական կաճառէն Բրոֆ. ԿԱՅՕՆԻ
Համալսարանի քաղաքագիտութեան քիմիագէտ Ս. Է-ՆՕՔԻ և այլ նշանաւոր գիտուններու վկայութեամբ,
ՄԵՐ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ
ԲՆԱԿԱՆ, ՕԳՏԱԿԱՐ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆՈՂ
ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԵԼ
ՎԱՃԱՌԱՆԻՇԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ

ՍԱԹԼԸՔ ԽԱՆԷԼԷՐ

Գուլգարուտա Գուլլուք սօգաղընտա ձամիի չէրիֆ գարշուսընտա միւքէրբէր 6 Նուամէրօլը 2 պապ խանէ Զէրտաա, պիրէր մաթպախ, պիրէր մըգտար պաղչէ, պիրէր գոյու, նէզարէթը քեամիլէլի վէ մահիէ Զէր մէճիսիէ իճար կէթիրիր. կէօրմէք արզուզ իտէնլէր տէրունիտէքի միւսթէհիրլէր թարաֆընտան վէ բազարլըղը՝ Մըսիր Զարշուսընտա Բամուգճիլար իչէրիսինտէ 13 նամէրօլը մաղազատա նորկանճը Իսկիտարը Մէհմէտ էֆ. իլէ իճրա օլունանագ տը։ 1—6

ՏԱՎԱ ՎԷՐԻԼԻ
Մեէրքպը Հուգուգը Նահանգեսէն մեեզուն
ՀԻՍԷԻՆ ՀԻՍՆԻ ՎԷ ՇԷՐԻԲԻ ՔԵԱՋԻՄ

Ամանպը մէսալինի պիր սուհուլէթը ֆէվզէլատէ օլմագ իւզրէ պու քէրրէ քիւչատ իթմիշ օլուգլարը Զարշուի քէպիրատ Գայրագճըլար ճատտէսինտէ Մօրդուճճը խանընտա 21 Ն՝ եազրխանէյէ ճիհէթը հուգուգլիյէ վէ չէրիհէ վէ թիւճարիյէ վէ ճէզահիյէտ միւքէալիք հէրնկվ ատավի պիր իւմրէթի մէօթիւլէ վէ ա՛ր բաթը միւմքինէ իլէ թէսվիյէ վէ հէր սիւրիլիս միւսթէհիյաթ վէ մուգավէլաթը թանզիմ վէ թարիր իտէնէլբէրինի իլան իտէրլէր։

ՋՈՒՏ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՍՈՒԵՂԷՆԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մեծ մթերանոց զուտ Անգղիական և Ակովլական կարեւոր գործարաններէ արտադրուած ամէն տեսակ ասուեղէնի, չուխա, քաշմիր, շաեագ, ֆասօնէ և ուրիշ ամէն կարգի կերպասներ՝ ամէն եղանակի ու ճաշակի յարմար։ Կը ծախուի մեծաքանակ և փոքրաքանակ։ Մասնաւոր զեղչ Պոլսոյ և գաւառներու համար։ Դիմել Կ. Պոլիս Հաճօրլօ խան, թիւ 31։

ՐՈՏՈԼ
ՎԱՐԴԱԽԻՒՍ
ԼՈՒԾՈՂԱԿԱՆ
RHODOL

Ռոսլը բոլոսական է. վարդէ և ասնոր պէս առողջարար նիւթերէ բաղկացած է, և այնքան քաղցրաբոյր է և ախորժելի համ ունի որ տղաք իսկ ուրախութեամբ կը գործածեն։ Վաւերացած է Առողջապահական ժողովին կողմէ և նշանաւոր բժիշկներ կը գործածեն զայն ստամոքսի և ազիքներու խանգարման արդիւնք այնդութեան, արիւներթութեան և ասոնց նման հիւանդութիւններու դէմ։ Ջնարիչ Ուն Գարան Ազպլէր Ճատտէսի, Միւրիվվէի դեղարանին տէր Եորկի Աբոսդոմիտէս։ Գին 5 ղր.։ Կը գտնուի բոլոր մեծ դեղարաններու մէջ։

Գործածութեան եղանակը. — Զափահաններու համար երեկոյին պառկելու ատեն 2 անուչի դգալ, իսկ փոքրիկներ համար սուրճի մը դգալ քիչ մը ջուրով խմելու է։ 30—17

ԾՐՉԱԲԵՐԱԿԱՆ
ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ
Antrèassian et Meiser
Krauser Strasse, 61
Berlin

Վերոյիշեալ ընկերական անուան տակ առեւտրական նոր տուն մը հաստատած ըլլալով ի Պերլին. պատիւ ունինք ազդարարել պատուաւոր հասարակութեան, որ ներածութեան և արտածութեան վերաբերեալ ամէն տեսակ առեւտրական նիւթերու և վաճառքներու յանձնարարութիւններ պիտի ընդունինք, ինչպէս նաև խնամքով պիտի հաղորդենք՝ Գերմանական ճարտարարուեստի վերաբերեալ ամէն տեսակ տեղեկութիւններ, մեզի դիմողներուն։

Մեր նորահաստատ վաճառականական տունը՝ ի Համպուրկ մասնաճիւղ մը ունենալով՝ և մանաւանդ գերմանական ամէն տեսակ ճարտարարուեստի գործարանատէրերու հետ լաւագոյն յարաբերութեան մէջ ըլլալով՝ մասնաւորապէս Արեւելքի յանձնորդներուն մեծ ծառայութիւններ մատուցանել կը յուսայ, անոնց իրական և կարեւոր առեւտրական մեզ պէտքին գոհացում տալով։

Փափաքողները պարտին դիմել վերոյիշեալ հասցէին։ 2—8

ՏՈՔԹ. Գ. ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ
ԲԱՐԻԶԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ՎԿԱՅՈՒԱԾ
Մասնագետ՝ ջղային եւ ստամոքսի հիւանդութեանց

Երկար տարիներ Բարիզի հիւանդանոցներու մէջ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները ուսումնասիրելով՝ այխարհաչափ Սալբէթրիէր հիւանդանոցին մէջ ալ կարեւոր պաշտօններ վարած և նշանաւոր Բրոֆ. Ռէյմոնի ու Մարիէի քլինիքներու մէջ կատարուած աշխատութեանց մասնակցած ըլլալով՝ վերջերս հաստատուած է Բերա, Մեծ փողոց Ագա Ճամիի մօտ թիւ 124 դարմանատունը, ուր ամենավերջին դրութեամբ կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 1էն մինչեւ 4։ 17—24

ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Պոլիս, Պահչէ Դարբու, Պիճ Պիր Զէհիսի դիմաց
ԱՐԱՄ ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ամէն առաւօտ կանուխ կը գտնուի Սկիւտար, Իճատիէ, Տողրամաճը փողոց իր ընտակարանը։ Ամէն օր 5—11 դիմել Պոլիս, Պահչէ Դարբու, Պիճ-Պիր-Զէշիմէն դիմաց։
Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ

ՏՕՔԹ. Ն. ԲԻՒԼԵԱՆ
Իր յանախորդներուն դիւրութեանը համար ամէն օր կը գտնուի Պահչէ Դարբու Քիւչիւք Քեան Դեղարանը, կէս օրէն մինչեւ 2 (Ը. Ե.)։ Առտուները մինչեւ ինն օր Մարդիգիւղ, ըստ առաջնոյն։ 7—30

Տէր եւ Տնօրէն
ՌՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑԱՒԷՐԵԱՆ.

ԶԱՐԴԱՐԱՆՔ ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐԴԻ
ՏԻԿԻՆ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կ. Պոլիս, Զագրագճըլար նօգուզ, Մեծ Նոր խանի մէջ, վարի յարկ, թիւ 47
ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԷԻՆՃԵԱՆԻ
ՀԱՐԱՆԵԱՑ ՄՈՄԵՐՈՒ փառաւոր զարդարանքներովը ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ եղած սոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին ամէն տեսակ մտաքս երիզ, լէմոն ծաղիկ, կրլանդ, քողք, ձեռնոց, մնտուկ, արծաթապատ ափսէ և մկրտութեան հագուստ։

Անգամ մը կ'արժէ այցելել սոյն վաճառատունը, տեսնելու համար ապրանաց տեսակի ճոխութիւնն ու աղնուութիւնը, և շատ մը ՖԻԱՆԹԷԶԻ ձեւեր մոմի կապուածներու որ ամէնէն դժուարահաճն իսկ կրնայ գոհացնել։

Մասնաւոր յանձնարարութիւնք կը կատարուին խնամքով և ճշդապահութեամբ։

ՄԻ՛ ԽԱԲՈՒԻՐ ՈՒՐԻՇ ՏԵՂ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ ՉՈՒՆԻ

Ա՞ԻԻՆԻՕՆ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՍՐ ԻՂՈՒՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱԸ
1828 Վէ 1829ՏԱ ԹԷԷՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻՇ
Բարիստ Բլաս Վանտամաս, 9 Նամէրօլու տարիէի խուսուսէ։

ՀԱՐԻՒՐ ՇԻՐԱԿԻՆԻ
Սէրմաեէ վէ իսթիհսաթ 119,000,000 ֆր.
1902ՆԷՆ մագպուզաթը 24,000,000 »
Էօսէնէն զիհան 279,000.000 »
Սիկուրթայր խանէլէրին գայմէթի 21,500,000 »

ԷՕՄԻ ՇԻՐԱԿԻՆԻ
Սէրմաեէ վէ իսթիհսաթ 158,000,000 ֆր.
1900 մագպուզաթը 12,000,000 »
Էօսէնէն զիհան 129,000,000 »
Սիկուրթայր էօմիւր 272,000,000 »

ՊՈՒՇԻՐԷԷՔ դաեէք միւսթահ չէրսիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գայմէթէր էՕՄԻՒՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւսթէհիգ սուրէթաէ վէ խուսուսի էվվէն։
Ֆիւեաթլա էօմիւր սիկուրթա խտէր։
ՇԻՐԻՔԻՆ ՊԱՆԳԱՍԸ «Պոն... ... Ս.Թանպոլ Աժանսը տախի Ս.Թանպոլատա Սուլ... Օղլու բաստրնատա մըր։

ՍԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՑԹԻՉ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ԳԱԼԱՏԱՆ
THE SINGER MANIFACTURING Co.
ՍԻՆԿԷՐԻ կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատեալ են որ այխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարներն լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական և չգոհրամատացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։
Մասնաճիւղեր՝ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։
Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին մէմիսոյն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներուն մէջ։
ԲԵՐԱ՝ 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։ 2. Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի դիմաց։
ԿԱԼԱԹԱ՝ 1. Սինկէր խան, Թիւնէլին եանա։ 2. Թրամվէյի կայարանին դիմաց
ՊՈՂԻՍ՝ 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։ 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվիյամ կայարանին դիմաց թիւ 13։
ՍԿԻԻՏԱՐ՝ Զարէզ պոյ թիւ 120։
ԴԱՍԵՐԸ ԵՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՔ ԶՐԻ
Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի, Բերա, Մեծ փողոց թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւ Օղլուի առունը։
Կեղծերէն զգուշանալու համար վերի նշանագրութիւնը ընելու է։

ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԳՐԻԳՈՐ ՄԱԶՄԱՆԵԱՆ
Այն ամէն փափկաճաշակ և չիք տիկինները և օրիորդները, որոնք կը փափաքին ճաշակի յարմար և վերջին որաձեւութիւններուն համաձայն կանանչիներ, պուռուտ, տանթէլ, ժապաւ..., սեղմիրան, հովանոց, գուլպայ և առանկարգ ֆապրիֆներու հոտեղէններ և ուրիշ ամէն տեսակ նորաձեւութեան նիւթեր գտնել, ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԱԺԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ, պէտք է դիմեն՝
Մեծ Շուկայ, Գալիւֆճըլար, թիւ 56
ԿԻՒԼԻՒՔԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ
ԿԵՆԱՑ, ՀՐԴԵՀԻ, ԾՈՎՈՒ
Կ. ՊՕՍ. ՔԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵՑԱԼ Ի ՎԻԵՆՆԱ 1860ԻՆ
Գրասենեակ Հաճօրլօ խան, թիւ 52, 53, 54, 55, 56
ԼԻԱՋՕՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Գ. ՖԵՐԱՏՅԱՆ

Ֆէնիքս Օթրիշիէն Ընկերութեան կենաց ապահովագրութեան օրինակ մը.— 35 տարեկան մէկը որ կ'ուզէ ապահովագրուիլ Ֆէնիքս Օթրիշիէն ընկերութեան 20000 ֆր.ի և ջրանեւիտնգ տարուան համար, տարեկան 925.80 ֆր. պիտի վճարէ. ու պայմանաժամուն պիտի առնայ 31266 ֆրգ. հնչուն դրամ ամբողջովին։ Իսկ եթէ մեռնի զոր օրինակ, 10 տարիէն իւր ժառանգորդները անմիջապէս պիտի առնան 21314.62 ֆր.։

Այս ամէն գումարներ ԱՆՈՒԱՆԱԿԱՆ չեն, այլ ԻՐԱԿԱՆ, և ՖէնիքսՕթրիշիէն ընկերութիւնն այս գումարներուն վճարումն կ'երաշխաւորէ իւր բոլոր

ՊԵՕՅԻՒԻԲ ԷԼՊԻՍԷ ՄԱՂԱԶԱՍԸ
Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ ՎԷ ՇԻՒՐԷԲԵԱՆԸ
Իսքանպոլ, Սուլթան Համամբնցա Թոփալեան խանին բէքմիլ 2ր գաբբնցա

Էլպիսէ մաղազաները միւանընտա հէման էն էկի վէ էն զիյատէ քէսպի էմնիյէթ իթմիշ օլան վէ 1871 սկսէսմամէ թէէսիս օլունան Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ պէօյիւք էլպիսէ տէբօղլիթօսը, էսկի նամ ու իւնվանընը վէ մէքեանընը ասլա թէպտիլ իթմէտիքէն մատտա, սահիպ վէ միւէսսիսի պու տէֆա պիր գաթ տահա ինգիլպամ վէ թէքէմմիւլէ պէզլի զայրէթ իտէրէք, Թոփալեան խանին, ումում իքինճի գաթընը քէնտուսինէ հաար վէ մաղազաբընը թէկէսսիւ էյլէմիշ սիր։

Բէնտի մաղազա միւսթախսէտիէրինտէն պաղլարընդն Սուլթան Համամ ճիվարընտա եազընէն քիչատ իթմիշ օլուգլարը էլպիսէ մաղազալարընա Գ. Էրմէնեան մաղազալարընդն ասլա վէ գաթան իրթիպամ, վէ ալագաբ եօգ տուր։

Պու ճիհէթէ տրգգաթ պոյրուլմասը ըէճա օլունուր։

Էլպիսէ իլիթրա իթմէք արզու ինէնլէրին էվվէլճէ պիր տէֆա Թոփալեան խանընդն իքինճի գաթընտա Գ. Էրմէնեան մաղազալարընը թէչրիթ իթմէլի տիրէր։

1. Օրատա մէվճուտ էլպիսէլէրին սոն մատա գումաշ վէ գէլէնիտէրինի,
2. Գումաշլարընդն մէթրանէթ վէ զէրաֆէթինի,
3. Ֆիյաթլարընդ զայէթ միւթէտիլ, վէ էվէլերիլի օյմասընը։

Բէյիլսյն կէօրէն մուհթէրէմ միւթէրիլերին մէզքիւր մաղազալարընդ տան այբլիյասնագլարընա գավիյէն էմնիկ։

ՖԻՑԱԹ ՄԱԳԹՈՒ
ԲԱԶԱՌ ԿԻՒՆԼԷՐԻ ՏԷ ԱԶԸԳ ՏԸՐ

ՃԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
Գուլգարու 27 եւ Պալի-Փաշա 50
ՃԻՎԱՆ ԷՖ. ՏԱՎՈՒՏԵԱՆ՝ իր երկար փորձառութեամբը արդէն լաւագոյն ծանօթ ՇԱՔԱՐԱՎԱՃԱՌ մը։ Եւ թէ վերջերս Եգիպտոս և Եւրոպայեցած ու արհեստին ինչ ինչ կէտերն ուսումնասիրած ըլլալով, ի վերոյիշեալ խանութներն և գործատունը արհեստին էն վերջին պահանջներուն համաձայն կատարելագործած։ Այնպէս որ կարելի պիտի ըլլայ գտնել հոն հարուստներ, անուան ասնանկ թեանց և խրախճանութեանց համար եզակի և եւրոպական ամէն տեսակ ընտիր շաքարեղէններ, անուշեղէններ և ըմպելիներ։ բաթիսլորի վերարկու խմորեղէններ ու ֆնոպան։

Թէ ի Պոլիս և թէ ի գաւառս լաւագոյն նարարութիւնք կը կատարուին ամենայն ճշտութեամբ և փութով ու գնահատելի գեղով։

Բերել տուած է նաև զարդարանդ ֆանդէղի տուփերու և թէրեկու մեծ ժիթեր մը։

ԳԱԹՐԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՐԻԼ

Կէօրիւս նէզլէլէրիյէ միգամ, էօսիւրիւքլէր վէ նէֆէս տարդրընա գարշը վէ եէնի պաղամը վէրմիյի թէտավիսնտէ թէէսիրաթը չիթապանչուսը հասէպիյէ մէմլէքէթիմիզ սէրութէտան աթրպպան հազիգէսինին էսէրիա թաղտիր վէ թանսիսինի վէ մէլիլիսը Թրպպիյէ վէ Սըհհիյէի ումումիյէնին թատիրգինի իրադ էյլէմիշ սիր։

Ումում տէբօ վէ էճզախանէլէրտէ պուլունուր։ Թարտատան սիրարը վուգուրնտա եէնի Ճամիի չէրիֆ մէրգէզ վէնկէրի գարշուսընտա Քեպգիմ պէյին էճզա տէբօսընա միւրաճաաթ օրնանալը տը։ 43—30